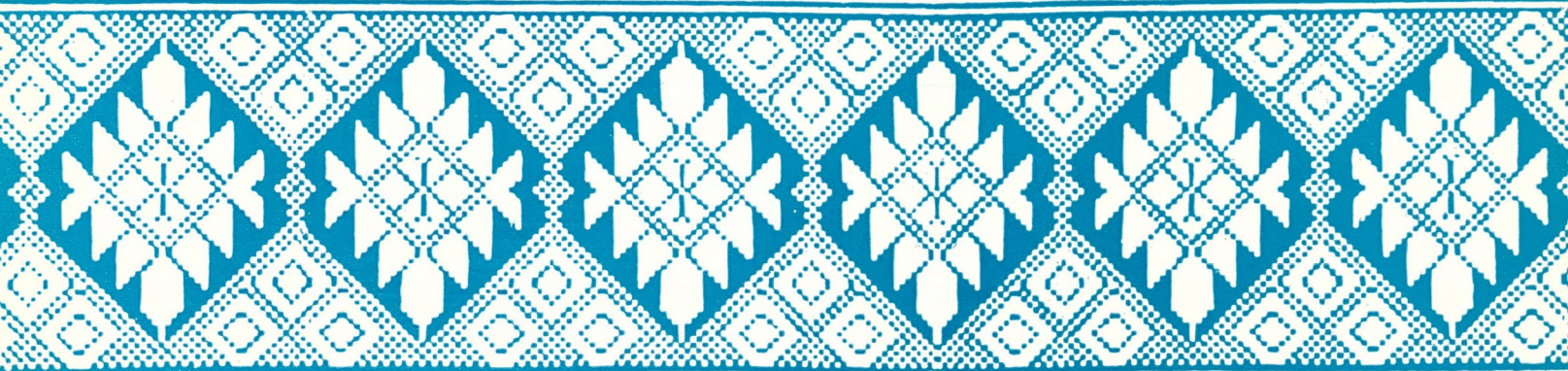

LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

3

moteris

1967

GEGUŽIS - BIRŽELIS

T U R I N Y S

A. V. Tyruolis	Moters problema Gertrudos von le Fort kūryboje	2
N. Banelienė	Motinos Diena	5
E. Vydiene	Šventė (eil.)	8
K. Kodatienė	Lietuva (eil.)	8
E. Čekienė	Išivijos lietuvė moteris	9
S. Gedvilaitė	Išivijos lietuvė studentė	12
D. Petrutyte	Kas užtikrina naujagimiui saugumą?	14
S. Vilkauja	Pasilikusi duona	16
• Organizacinė veikla	K.L.K. Moterų draugijos atstovių suvažiavimas Toronte	17
• Moterys pasaulyje	O. Gailiūnaitė — Izabelė Matusevičiūtė	21
	P. Alšėnas — Našlės ir gyvanašlės	22
• Madų ir grožio pasaulis	Veda I. Kairienė	23
• Šeimininkų kampelis		25
• Buto įrengimas	Veda A. Šarūnienė	26
• Atsiųsta paminėti	Z. Juškevičienė... Dainos ir vaidybas menininkė —	
	T. Serapinienė	27

ILIUSTRACIJOS

J. Mozūraitė	Motina	1
A. Smilingis	Vilniaus Gotika	2
Schongauer	Madona	3
Jean Greuze	Mergaitė	5
Rasutė Arbaitė	Maskarado kaukė	6
Rasutė Arbaitė	Naktis ateina	6
Rasutė Arbaitė	Dievo Motina	7
S. Valiuvienė	Motinos Diena	8
A. Makūnaitė	Pasaka	9
R. Jautokaitė	Pelėda	10
A. Tamošaitienė	Vasaros ūkanos	12
V. Grušėckaitė	Paukštininkė	13
G. Rozinienė	Vaikai	14
L. Žuklys	Močiutė	15

“Moteris” Lietuvių Moterų Žurnalas.
1967 m. Nr. 3 (57)

Redakcinė kolegija: Z. Daugvainienė, I. Kairienė, E. Krikščiūnienė, N. Kulpavičienė.

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikių Moterų Draugija.

Meno ir techn. red. N. Kulpavičienė.

Administratorė: B. Pabedinskienė.

Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto 4, Ontario. Spaudė “Žiburių spaudos B-vė, Toronto, Ont. Viršelįs N. Kulpavičienės. Prenumerata metams \$5.00.

Jei nėra kitaip susitarta, gautąją medžiagą, kaip straipsnius, nuotraukas ir kt., redakcija negrąžina ir taiso bei tvarko savo nuožiūra.

“MOTERIS” Lithuanian Women's Magazine. 1967 m. Nr. 3 (57).

Printed by “The Lights” Printing and Publishing Co. Limited in Toronto.

moteris

LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

1967

Nr. 3 (57)

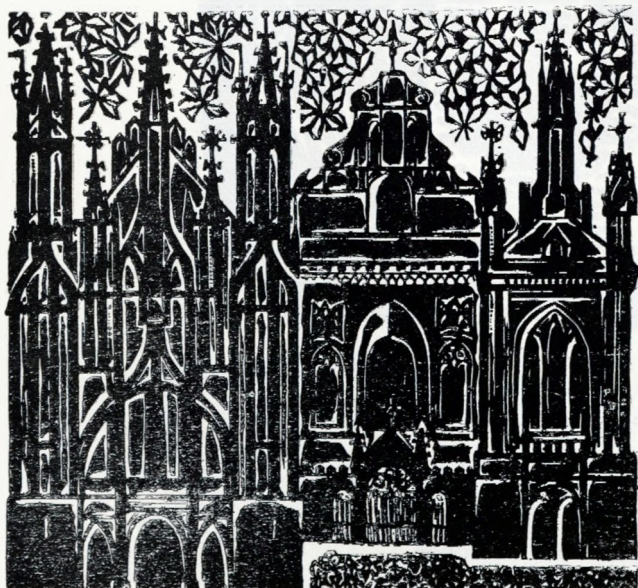
... Nepasakysiu, kad būt jina labai graži,
Ot, šiaip sau moteris, kaip kiekviena vaikų mama,
Bet josios akys ir veidas, kaklas — dievaži —
Tikrai, man primena šventųjų paveikslų madonas...

(Jadvyga Gražulienė)

A. † A.

VYSK. PRANAS BRAZYS

MOTERS PROBLEMA GERTRÜDOS VON LE FORT KŪRYBOJE

A. TYRUOLIS

Neseniai atšventusi 90-ji gimtadienį, Gertrūda von Le Fort (gim. 1876) yra viena iš žymiausių šių dienų vokiečių katalikų rašytojų. Kilusi iš kilmingos prancūzų-italų hugenotų giminės, kurios protėviai yra buvę Kristijono Donelaičio kaimynai, Gertrūda gimė ir augo Vak. Vokietijoje (Miunchene), kur jos tėvas buvo prūsų karininkas, o motina taip pat augštesnės kilmės. Istoriją, filosofiją ir teologiją studijavo Heidelberge ir Berlyne. 1925 m. Romoje perėjo į katalikybę ir po to išimtinai atsidėjo literatūrinei kūrybai. Dabar gyvena Oberstdorfe, Alpių kalnų papėdėse.

Savo apysakose ir novelėse, kurių žymesnės yra Veronikos skara, Popiežius iš geto, Magdeburgo vestuvės, Farinato duktė, Piloto žmona, Plus ultra, Prie dangaus vartų, Paskutinis susitikimas, ir kurių siužetas daugiausia imtas iš Vakarų (retkarčiais iš Rytų) pasaulio istorijos, Gertrūda von Le Fort kelia dabarties problemas, ypač žmonijos tolimą nuo Dievo ir nuostabų dieviškosios malonės veikimą. Pakilaus stiliaus yra jos Himnai Bažnyčiai (1925) ir Himnai Vokietijai (1932). Nemaža vietos jos kūryboje skiriama moters problemai, ypač jos filosofinio pobūdžio knygų Amžinoji moteris (1934), kur aiškinama moteriškumo paslaptis. Žvilgtelkime į šią problemą iš kiek arčiau.

Amžinoji moteris — Šv. Marija

Atskleisdama gilesnę moteriškumo prasmę, Gertrūda von Le Fort moters problemą sprendžia krikščioniškojo tikėjimo šviesoje. Ji rodo jos pagrindinį uždavinį — vesti žmoniją į jos pirmavaizdį — Dievą ir tuo prisidėti prie šių dienų kultūros gelbėjimo iš jos nuosmūgio.

Le Fort moters problema metafizinė. Keliamą ir nagrinėjama trejopa moters, kaip mergaitės (virgo), sužadėtinės (sponsa) ir motinos (mater) funkcija. Iškyla amžinojo moteriškumo (Goethės "das Ewig-Weibliche") problema. Kalbant bendrai apie moteriškumą, išeinama iš katalikų Bažnyčios dogmos apie Dievo Motiną Mariją, kuri atstovauja visam moteriškumui.

Didžiausia krikščionybės misterija — Įsikūnijimas — pasireiškė ne per vyrą, bet per moterį, ir tai rodo jos ypatingą funkciją kūrybos plane. Tos funkcijos pra-

džia — Marijos “Fiat” (Teesie). Tai tvarinio pasiruošimas padėti vykdyti žmonijos atpirkimo planą. Kaip per moterį — Jievą — buvo prarastas pasaulio pirma-vaizdis, taip per moterį — Mariją — jis buvo atstatytas.

Pagrindinis moteriškumo motyvas yra nuolankumas (Teesie). Tai pritarimas tam paslaptingam dieviškam veikimui, kurs skirtas moteriai. Bet, atiduodama pirmenybę veikti Sūnui, Marija pasitraukia, ir tatau yra antras moteriškumo motyvas — pasitraukimas, paslaptingumas, kurio simbolis yra šydas.

Kur tų dviejų motyvų nėra, kur moteris bando iš jų išsiveržti ir eiti be Marijos ženklo, ten ji patenka į Jievos klystkelius. Apokalipsė kaip tik rodo moters paslapties sunaikinimą. Moters nukrypimas nuo jai duoto uždavinio gresia žmonijos pralaimėjimu visais atžvilgiais — religiniu, dvasiniu ir biologiniu. Moderniojo religinio nuosmūkio pradžia yra vyriškumo persvara tikrojo moteriškumo sąskaiton. Tai liudija kai kurie kraštutiniai žmonijos sąjūdžiai (komunizmas). Nepakludama Dievui, žmonija bando pati save atpirkti. Mūsų supasaulejusio amžiaus tikėjimas, kad žmogus gali pats save atpirkti (pav. per mokslą) tėra vyriško išdidumo svajonė.

Tą mūsų amžiaus ydą buvo gerai pramatęs Goethe, kurs savo Faustą užbaigia mistiniu himnu, kur primenama, kad “amžinasis moteriškumas” (Marija) mus traukia į save, tai yra Faustą išgelbėti gali ne tiek jo nuopelnai, kiek dieviškoji malonė ir meilė. Nors šis motyvas veikale tėra pridėtinis, bet jis imtas iš katalikiškųjų viduramžių Fausto (Teofilio) sampratos. (Plg. A. Šalzer, *Illustr. Gesch. der dt. Literatur*, Bd. 4, 1927, p. 1091).

Moteris laike — mergaitė ir sužadėtinė

Mūsų laikams ypač stinga tikrojo mergystės supratimo. Į netekėjusią žiūrima kaip į pusę gyvenimo teturinčią. Gertrūda von Le Fort atitaiso šią klaidą: Mergaitė tikrąja savo esme yra betarpiškoj asmeninėj vienybėj su Dievu. Žemiškos jungties stoka dargi kelia jos vertę, teigia jos artimumą Dievui. Bažnyčia mergaitę, atsisakančią pasaulio, pašvenčia karitatyvinei veiklai ir paveda Kristui. Tai mysterium caritatis (meilės paslaptis), apimanti visų Kristaus kūno narių mistinę vienybę. Kitaip — beprasmiskumas.

Net ir senesniais, nekreikščioniškais laikais mergaitė buvo atitinkamai įvertinta. Atsiminkim tik romėnų vestales ar mūsų vaidilutes. Joms būdavo pripažįstama laiminanti jėga, šalinanti blogį. Tai išsaugotos skaistybės išdava. Tokias jėgas gali išvystyti ir nevedęs vyras, pasišventęs kokiam kilniam idealui, ypač religijos ar politikos srityj.

Viešo veikimo srityj atlikti kokį nepaprastą uždavinį mergaitė veikia kaip Dievo įrankis. Pavyzdžių gali eiti Joana Arkietė, padėjusi išgelbėti prancūzų tautą iš svetimųjų priespaudos, arba šv. Kotryna Siennietė, padėjusi grįžti popiežiui iš Avinjono nelaisvės. Bet ir mūsų tautoj galim rasti panašių pasiaukojimo pavyzdžių, pav. grafitė Platerytė, arba ne viena iš paskutiniojo karo partizanų, kurių gal ir vardų nežinom. Ir per Sibiro tremtines veikia Marija.

Literatūriškai mergaitės problemą Gertūda von Le Fort sprendžia savo apysakose Paskutinioji prie ešafoto (1931) ir Mergelės iš Barby atšaukimas (1940).

Paskutiniosios prie ešafoto siužetas imtas iš prancūzų revoliucijos meto. Pagrindinė apysakos mintis — blogį tegali įveikti dieviškoji malonė. Tą įveikimą atlieka ne vyriška jėga, bet moteriškas silpnumas, pa-

SCHONGAUER

MADONA

gal apaštalo šv. Povilo žodžius “pasidariau tvirtas silpnume” (2 Kor. 12, 19). Silpnumas ir baimė jaunoj vienuolėj karmelitėj Blanche virto karžygiška drąsa ir jėga, veikiant dieviškai malonei. Blanche ir į vienuolyną buvo įstojusi baimei nugalėti, ir iš jo išstojė tais pačiais sumetimais, kol, augštesnei malonei veikiant, jos asmeninė baimė liko sujungta su Kristaus Alyvų kalno agonija — religinio atpirkimo baimė. Baigdama kitų seselių prie ešafoto pradėtą religinį himną, ir paskutinioji iš jų tampa dangaus sužadėtinė. Tai ne karžygės pergalė, bet silpnos mergelės stebuklas, sako rašytoja.

Panašiai yra su Mergelės iš Barby atšaukimo apysaka iš 16 šimt. religinių neramumų Magdeburge. Mergelė iš Barby, tapusi vienuole, ne prievarta ir ne žmogiškom priemonėm, bet tyliu kentėjimu, pažeminimu, net Dievo apleidimu išpildo dieviškąją valią, nors įsibrovėliai ją fiziškai ir nužudo.

Baimė ir Dievo apleidimas — šių laikų žmogaus problemos. Egzistencinė baimė ir keisti balsai “Dievas miręs” sklindo viršum mūsų dienų žmogaus galvos. Pragaištingąsias laiko klaidas tegali atitaisyti tik religinis sprendimas, ir moteriai čia tenka žymi rolė.

Moteris, kaip vyro sužadėtinė, savo atramą turi irgi Marijoj, kuri yra šv. Dvasios sužadėtinė. Sužadėtinė pagal dieviškąją santvarką, sako G. von Le Fort, nėra tokia tik prieš vedybas, bet lieka mylinčiam vyrui visą gyvenimą, pagal nuolatinį meilės atsinaujinimą. Į sužadėtinės sampratą, pagal rašytoją, įeina ir gilesni dvasiniai ryšiai tarp moters ir vyro. Gili dvasinė meilė, kokią išgyveno Dantė Beatricei, rodo, kad sužadėtinės sąvoka turi platesnę bei gi-

lesnę įtampą. Toji meilė net po mirties neblėsta – priešingai, ji stiprėja ir už šio pasaulio ribų. Nėra graudesnio vaizdo kaip Dantės ir Beatričės susitikimas Skaistykloj: „Tai aš, tai aš, Beatričė!“ (Dieviškoji komedija, Skaistykla XXX giesmė).

Tokia meilė reiškia būties pilnumą arba, kaip Le Fort sako, totališkumą, kuris itin svarbus kultūros evoliucijai. Negali būti vien vyriškos kultūros, ir moteris ją papildo kita dimensija. Moters rolė čia daugiausia lieka anonimiška (pav. kiek žinom apie Vittorio Colonnos įtaką Michelangelo Paskutiniajam Teismui Sikstinos koplyčioj?). Bet moteriškumo pradas čia savaime reiškia kultūros priklausomumą nuo Dievo. Ir taip pasiekama visiška pilnybė tarp Dievo ir žmogaus – ypatybė, kurios ypač trūksta mūsų laikų kultūros apraiškos. Pripažinus Dievą, kaip kultūrinių apraiškų kad ir nematomą veikėją, kultūra įgauna ypatingą savo vertę. Tokia nematoma veikėja dažniausiai esti vyro sužadėtinė ar bendradarbė, kuri savo pirmavaizdį turi Kristaus sužadėtinėj.

Užmiršus dieviško pasiuntinybės uždavinį, moteris kaip sužadėtinė save išduoda, kartu prarasdama ir vyro pagarbą. Negarbingas vergavimas vyrui arba ligūsta emancipacija nuo jo tėra vienašališkumo reiškiniai moters gyvenime. Netekęs savo moteriškojo prado, atremto į dieviškąjį pirmavaizdį, ne vienas laikų sąjūdis, pav. komunizmas, tėra vyriško išdidumo ir religinio pasimetimo apraiška. Čia įeina ir technizuota bedieviškoji civilizacija („naujieji civilizacijos Babeliai“), kur dermė tarp vyriško ir moteriško prado sulaužyta, kaip lygiai sulaužyta dermė tarp Dievo ir žmogaus. Iš čia moderniosios kultūros nuosmūkis. Gertrūda von Le Fort rodo, kad kultūros išganymas tegalimas moteriškajam religinio nuolankumo pradui pripažinus atitinkamą vietą kultūros procese.

Sužadėtinės temą literatūriškai rašytoja gvildena apysakoj Aukos liepsna (1940). Menininkas, bolševikų revoliucijoje praradęs sužadėtinę ir kūrybinį darbą, jaučiasi praradęs gyvenimo prasmę. Sutiktoji moteris jį įtikina, kad „liepsna, kuri ir mirtyje dega“ (Dantės-Beatričės motyvas) lieka nesunaikinta. Išorinė katastrofa tebuvo tik vidinio praturtinimo akstinas.

Moteris viršum laiko ribų – motina

Motinystė reiškiasi ne moters asmeniu, kaip mergaitė ir sužadėtinė, bet motinos auka vaikui. Pasitraukimas (simbolinis šydas) ją dengia ne tik gimdymo valandą, bet ir vaikų auginimo ir auklėjimo nuošalume. Čia nėra to herojiško švytėjimo, kuriuo gali pasigirti vyras ypatingų darbų srityje. Bet motinos stoka tuoj parodo, ko namams stinga.

Motiniškumas nesiriboja vien fiziniu vaikų gimdymu, jo svarbiausias tikslas – jų globojimas ir auklėjimas. Iš tikrųjų, motiniškumas reiškia globojimą viso, kas silpna, kas gyva, kur reikia mylinčios globos ir pagalbos.

Į motiniškumą įeina ir dvasinis jos aspektas. Nebūtinai motinai gimdyti, kad išvystytų motiniškumą. Ir bevaikė motina gali pasireikšti motiniškumu, pvz. gydytoja, mokytoja, gail. sesuo. Krikščionybė į bevaikės motinos tragiką Senajame Testamente įnešė naujos šviesos, ir bevaikė šeima pasiliko tam pačiam sakramento poaukštyje.

Kaip sužadėtinė yra kūrybos pagalbininkė, taip motina yra kultūros išlaikymo padėjėja. Kultūra ir

religija yra taip susietos, kad motinai tenka religinio prado išsaugojimo uždavinys. Čia natūralusis motiniškumas susisiekia su krikščioniškąja samprata. Natūralusis gimimas įgauna auštesnės prasmės per krikštą ir tolimesnį religinį auklėjimą. Tuo būdu motina tampa lyg Bažnyčios atstove.

Kaip mergaitė ir sužadėtinė, taip ir motina savo atramą turi Marijoj. Bet Marija, pagimdžius ir išauginus savo Sūnų, nuo jo turi atsiskirti, kad po Kryžium taptų visų krikščionių motina. Pagaliau motinos paprastą lopšinę mažajam anglų karalaičiui, kurį kan-Bažnyčia yra Motina, kaip joį veikiančio Kristaus veikėja.

Tuo būdu moteriškumo gradacijoj, kurią sudaro mergaitė, sužadėtinė, motina, motina yra viso to moteriškumo viršūnė. Šią moteriškumo gradaciją yra perėjusi ir Marija, ir jai teikiamas karalienės vardas tėra garbės ženklas. (Goethe Fauste šalia trijų Marijos savybių – mergaitės, motinos, karalienės – pridėjo per klaidą ketvirtąją deivės (Goettin), kuri priklauso antikinei, ne krikščioniškai sampratai).

Grožinėj kūryboj motiniškumo problemą Gertrūda von Le Fort sprendžia savo apysakoj Jūros teismas (1943). Bretonė Anė de Vitre, po karo su anglais, patekusi jų nelaisvėn įkaitu, turi padainuoti savo nepaprastą lopšinę mažajam anglų karalaičiui, kurį kankina nemiga. Daina galėtų sosto įpėdinį ir mirtinai užliūliuoti, jei Anė norėtų atsikeršyti už bretonų hercogo nužudymą. Bet prie vaiko lopšio Anė pabunda motiniškas jausmas – globoti, o ne žudyti. Ir ji vaiką užliūliuoja saldžiam miegui, ne mirčiai. Apsivylęs dvariškis ją nustumia į jūrą. Anė ištinka žemiško, bet ne dieviško teismo likimas. Dievas teisia pagal meilės įstatymą, kurio taip stinga mūsų laikams.

Kaip šioj, taip ir kitose savo apysakose, kur moteris vaidina svarbų vaidmenį. Gertrūda von Le Fort rodo, koks tikrasis moters uždavinys: žemiškoji meilė, atremta į dangiškąją, tegali išvesti žmoniją į jai skirtą tikslą.

Įvairiopa moters rolę vaizduoja ir kitos G. von Le Fort apysakos bei novelės – Veronikos skara, Magdeburgo vestuvės, Farinato duktė, Tvirtybės bokštas, Piloto žmona, Consolata, Užgesintos žvakės, Paskutinis susitikimas. Jose žemiškoji moters veikla yra atremta į jos dangiškąjį pirmavaizdį.

Gertrud Von Le Fort

SUŽADĖTINĖ

(Iš *Himnų Bažnyčiai*)

Reikia Sužadėtinės meilės himną giedoti
visoms žemės širdims:
jos galvą puošia Karūnuotojo pabučiavimas.
Jos kūnas yra jo meilės paslaptis.
Jis puošia jos rankas savo malone, kuri
plūsta per visas mūsų ribas.
Jis puošia jos galvą vilties žvaigžde,
kuri šviečia viršum kapų.
Prašykite ją, ir jis duos jai tautų taiką
ir paveldėt dangaus vartus!
Jis duoda jai visas savo valdžios sielas,
jis duoda jai net prarastąsias sielas palaimai.

Jis yra tvirtas jos kalbėjime, ir jis yra
galingas jos tylėjime;
Jis yra vienišas jos apleidime, ir yra šlovingas
josios garbėj.
Reikia Sužadėtinės meilės himną giedoti
visoms žemės širdims; ją reikia užkelti
ant sielos sosto!
Karaliaus giesmė baigiasi meile, kuri yra
amžinas Išrinktųjų vainikas.

ŽEMĖJ PUČIA APLEIDIMO VĖJAS

Visur žemėj pučia apleidimo vėjas;
klausyk, kaip jis skundžias pasaulio laukuos!
Visur yra vienas ir niekur dviejų!
Visur yra šaukimas kalėjime ir ranka
už giliai užvertų vartų;
Visur yra vienas gyvas palaidotas!
Mūsų motinos verkia, ir mūsų mylimosios nutyla,
nes nė vienas negali padėti kitam;
jie visi yra vieniši!
Jie šaukiasi nuo tylėjimo iki tylėjimo,
jie bučiuojasi iš vienumos į vienumą,
jie mylisi tūkstančiams skausmų skiriant jų sielas.
Nes visų žmonių artumas yra kaip gėlės,
kurios vysta ant kapų, o visa paguoda
yra kaip balsas iš oro. —
Bet tu esi kaip balsas sielos viduryje.

Vertė A. T.

JEAN GREUZE

MERGAITĖ

MOTINOS DIENA IR GYVENIMO PROBLEMOS

N. BANELIENĖ

MOTINA, brangi lietuve motina, dainose apdainuotas, eilėse apeiliuotas, pasakose apsakytas Tavo gerumas, Tavo nuolatinis rūpestingumas kūdikiu, Tavo pasiaukojimas vaikams ir skausmas išleidžiant juos iš namų — ar tai „dukružėlė“ ištekančią ar „sūnaitėlį“ išeinantį į karą.

Mes pradėdame suprasti motinos reikšmę tikrai kada pirmą kartą apleidžiame namus, išeidami savitovin gyvenimą. Tuomet pajuntame stoką brangios motinos, pas kurią visuomet rasdavome paguodą, užtarimą, iš kurios gal sulaukdavome ir nelabai priimtina, bet reikalingą patarimą.

Gilesnis motiniškumo sąvokos supratimas teatsiranda su savų vaikų gimimu. Nepaprastai gilus momentas kai pirmą kartą į rankas paėmus pirmagimį kūdikį, staiga tampa aiškūs visi eilėraščiai, visos dainos, visos knygos apie motiniškuosius jausmus. Toje akimirkoje pergyvenami visi tie jausmai. Tuomet pirmą kartą prasmingai pajuntamas motiniškosios meilės neišsemtinumas ir tas komplikotas derinys tarp absoliutaus nesavanaudiškumo ir savanaudiškumo. Tuo momentu atrodo, kad tam kūdikiui pajėgtumei atiduoti ir atsižadėti visko, bet tik todėl, kad jis yra tavas.

Susilaukusios savo vaikų mes pradėdame motinas daugiau įvertinti. Pamatome jų iš patirties išaugusią išmintį ir gilų supratimą kasdieniškų, gyvenimiškų reikalų. Dažnai būna sunku tai pripažinti, daleisti, kadangi mes žinome turį daugiau faktiškų žinių ir neretai skaudžiai užgauname motinos rūpestingumo kupiną širdį.

Deja, mes neįstengiame pilnai įvertinti savųjų motinų, kol galutinai jų netenkame. Tuomet išryškėja tikroji vertė motiniškosios meilės — tų rūpesčių, vargų ir pasišventimo, skirta tikrai mums.

Paskendę savo gyvenimo smulkiuose, kasdieniškose rūpesčiuose užmirštame, kad mūsų motinos visuomet rado, randa ir, kol gyvos bus, ras pašvęsti mums, to mums taip brangaus laiko. O kaip mes atsidėkojame? Kaip pasidaro skaudu klausantis vaikų kalbų apie senos motinos problemą: „Ką daryti, sunkus žmogus pasidarė, suseno, kur ją dėti, namie nėra vietos, tikra bėda!“ Be abejonės ne vienas esame girdeję tokių ar panašių aimanavimų, ir gal būt, net pri-

ARBAITĖ

RASUTĖ

12 METŲ

NAKTIS

ATEINA

tarėme. Žinoma yra atvejų, kad motinos patalpinimas į senelių namus yra ne tik pageidaujamas, bet ir būtinas. Bet gi tokių atvejų nėra tiek dažna, kiek atrodytų pasiklausius minėtų nusiskundimų, dejavimų. Kur gi dingio iš praeities taip kilnios pažiūros į motiną? Mūsų papročiuose motinai skiriama didelė pagarba, ir buvo laikai, senesnių žmonių aiškiai atmenami, ir kaip kad Lietuvių Enciklopedijoje aprašomi, kada "neturtingų vaikų šeimos dažnai senutę motiną maitindavo ir prižiūrėdavo iš eilės; o šiaip ūkiuose motina likdavo pas vieną vaikų, kurį pati pasirinkdavo, tuo būdu jam ir jo žmonai suteikdama išimtinę pagarbą, pabrėždama jų gerumą ir skirdama ypatingą palaimą".

Žinoma, ne vienas teigs, ir nevysiškai be pagrindo, kad toks susitvarkymas šiais laikais būtų nepraktiškas, tiesiog neįmanomas. Bet jeigu jau tarp mūsų girdima tokių atsiliepimų apie savas motinas, tai ko gi begalime laukti iš dabar čia augančių vaikų.

Pateisinimo tokiam motinos negerbimui negali būti. Atvykę emigrantais šitan kontinentan mes puolėme prasigyventi, vėl susikurti sau pastovesnę, finansiniai pajėgesnę būklę. Mes tapome "dideliais" materialistais, iškeisdami idealizmą į žemiškų gėrybių augštinimą, tuo išduodami savo žmoniškumą. Mes lekiame dirbti ir džiaugiamės gaudami dirbti viršvalandžius, kadangi už tuos viršvalandžius dažniausiai apmoka dvigubai. Mums visiškai nesvarbu ar tai šventadienis, kad tik to pinigų daugiau sugriebus. O pinigai vis gi būtina turėti, kad atsilauktumėm prieš kaimynus. Mes smarkiai užsikrėtėme šio krašto lenktyniavimo yda. Jei kaimynas uždirba tiek, mes būtinai turime uždirbti daugiau, arba bent pasigirti, ar savo gyvenimo būdu tai įrodyti. Kaimynas perka naują namą — tai ir mes iš paskutiniųjų, ir dar geresniam rajone. Kaimynas įsigijo naują automobilį — tai mums irgi prireikė, jau jeigu ne naujo, tai bent antro. Kaimynas surengė šaunų balių, tai mes ruošime dar ištaiGINGESNĮ. O ką jau ir bekalbėti apie mūsų moteriškių puošimąsi? Visos daugiau ar mažiau, norime atrodyti gražesnės, dailiau, puošniau pasirėdę, ir savy tai nėra blogis, bet neturime tai padaryti mūsų gyvenimo tikslu. Aišku, visiems tiems lenktyniavimams, tiems rūbams, papuošalams neužtenka tėvo algos. Visgi kaimynuoja ir gan kuklus pragyvenimas, o ką gi ir bekalbėti apie kaikuriuos mūsų pasinešimus. Todėl mes ma-

tome daugybę motinų paliekančių savus vaikus ir lekiiančių į darbą. Gerai žinome kaip pasiteisinama: "Bet gi mes negalėtume *šitaip* gyventi vien tiktai iš vyro algos". Kurgi dingio visos tikrosios, tos gyvenimo svarbiausios vertybės. Dažnai apie jas kalbame, dažnai labai idealistiškais žodžiais kalbame apie svarbius klausimus, bet visa tai tik ir lieka žodžiais. Savo gyvenime mes beveik jokių idealų nepraktikuojame. Mums pinigai, geras gyvenimas, pasilinksminimai atstoja viską. Štai kokioje atmosferoje auga mūsų vaikai!

Mielos Motinos, mes tapdamos motinomis užsidedame nepaprastą atsakomybę ir daugybę pareigų, kurios vaikui augant ir bręstant nuolatos keičiasi ir sunkėja. Mes, *tik mes*, ir niekas kitas, esame atsakingos už savų vaikų išaugimą į žmogų, pilna to žodžio prasme. Tai reiškia, kad mes esame atsakingos už įkvėpimą vaikams tų vertybių, kurios daro žmogų didingą, o nežlugdo jo. Todėl mes turėtumėm juose ižiebtį idealizmo žiburėlį, kad jie vertintų dvasines vertybes augščiau už materialines gėrybes; kad jie sugebėtų gerbti žmogų už tai kas jis yra, o ne už tai ką jis turi. Mes, taipogi, turime stengtis išauginti vaikuose jautrumą žmogui; atvirumą visoms idėjoms ir atvirumą kultūrai: literatūrai, menui, muzikai.

Šitos dvasinės vertybės, (dvasinės ta prasme, kad jos sudaro žmogaus žmoniškumą, jo vidinį turta, ir visiškai nepriklauso nuo jo žemiškų nuosavybių), kaip tik ir suteiktų vertę mūsų vaikų gyvenimui. Gyvendami tomis vertybėmis jie visuomet savyje liks turtingi, nežiūrint jų laikinų medžiaginių gėrybių.

Taipogi, mes lietuvės motinos esame atsakingos už išauuginimą lietuvio — žmogaus kurs gerbtų savo protėvių kraštą, didžiuotųsi savos tautos praeitimi, reikalui esant kovotų jos naudai, gintų jos reikalus, ir savaime aišku, kalbėtų tėvų kalba. Man atrodo, kad jeigu mes įstengsime išauginti idealizmu gyvenanti žmogų, tai tuomi pašalinsime nutautejimo problemas. Ar gi ne idealizmu remiasi kiekvienas tikėjimas ir meilė? Ar gi ne idealizmas yra patriotizmo pagrindas? Visa tai atlikti yra milžiniška atsakomybė, net ir prie geriausių sąlygų. O kaip gi galima ir pagalvoti, kad mes tai sugebėsime įvykdyti palikdamos savus vaikus kitų priežiūroje? Argi mes nematome, kad taip darydamos mes iškeičiame savo vaikus į sukneles, balius, naują namą ar automobilį?

ARBAITĖ

RASUTĖ

12 METŲ

MASKARADO

KAUKĖS

ARBAITE

RASUTĖ

12 METŲ

DIEVO

MOTINA

Dirbančių motinų klausimu yra daug kalbama, rašoma ir diskutuojama ne tik tarp lietuvių. Dirbančias motinas, aplamai, galima skirstyti į: profesionalas, kaip kad gydytojas, ir panašiai ir, motinas dirbančias paprastą darbą. Taip pat atskirtina motinos dirbančios ne pilną laiką. Apie profesijose ir dalinai dirbančias motinas nėra per daug rūpinamasi, nes pirmosios dažniausiai yra pajėgios finansiškai ir gali laisvalaikį skirti vien vaikams, o antrosios, dirbdamos tik dalinai, savaime praleidžia, galbūt, nei kiek nemažiau laiko su vaikais, kaip motinos, kurios ir visą laiką būna namuose.

Visi straipsniai, kalbėtojai ir diskutantai daugiausia skiria laiko toms motinoms, kurios dirba pilną laiką. Pirmiausia pabrėžia, kad motina neturėtų dirbti bent tol, kol vaikai yra dar prieš-mokyklinio amžiaus, arba, blogiausiu atveju, bent iki tol, kol vaikas sulaukia trejų metų. Taipogi pabrėžia, kad jeigu motina nusprendžia eiti į darbą, tai žmogus, kuris paliekamas prie vaikų turi būti parenkamas su nepaprastu rūpestingumu, kad būtų aiškiai apribojama to žmogaus atsakomybė vaiko atžvilgiu ir kad būtų vykdomi tėvų pageidaujami vaiko auklėjimo metodai. Yra laimingas atvejis kada su vaikais gali pasilikti artimi asmenys, ypač močiutės. Deja, visi sutinka, kad tokių laimingų atvejų reta, ir kad daugumoje vaikai paliekami su bet kokių patogiausiai prieinamu asmeniu — ar tai būtų kaimynė, ar draugė, ar kokia jauna nepatyrusi mergaitė.

Nemažas nuosimtis dirbančių lietuvių motinų yra kaip tik tokioje padėtyje. Todėl ir vėl atsistojame prie motiniškosios atsakomybės ir pareigų klausimo. Kaip gali iš darbo grįžusi, pavargusi motina, kuri tik trokšta ramybės, o prieš akis dar stovi namų ruošos darbai — kaip gali tokia motina ką nors reikšmingo beduoti vaikams? Lieka, sakome, savaitgaliai, bet dažnai ir tas laikas būna skiriamas kitokiems reikalams. Kada gi dirbančios motinos vaikai begali pajusti motinišką artumą, kada gi beįmanoma išvystyti šeimoje šilumą, draugiškumą ir atvirumą? Kada gi beįskiepiamos kultūrinės vertybės?

Bėgdamos dirbti mes labai nuskriaudžiame vaikus. Neatitinkamoje priežiūroje jie dažnai pasijunta nenorimi, nepriimtini, nemylimi. Tuomi jie pergyvena emocinį nedateklį ir rezultate gali išsivystyti gana negatyvus vaiko charakteris. Vaikai dažnai pradeda jausti nepasitikėjimą ne tik savais tėvais, bet ir bendrai suaugusiais, į juos reaguodami atviru pasipriešini-

mu arba visišku savyje užsidarymu. Dalinai dėl to šiandien matome daugelio vaikų nepaprastą nepagarbą motinai ir bendrai, didelį su tėvais nesiskaitymą.

Kiekviena dirbanti motina irgi nukenčia. Ji jaučia ne vien tikrai fizinį nuovargį, bet priedo dar slepiantį kaltės jausmą. Ne kartą užklumpa abejonės: ar gerai darome palikdamos vaikus. Ypač, kada su vaikais iškyla, kad ir menkiausios problemos, aštriai atsistoja tas klausimas ir užgula skaudus sąžinės graužimas. Ką ir bekalbėti apie sąžinės išmėtinėjimus, jeigu vėliau pajuntamas vaikų abejingumas, atsitraukimas ir užsidarymas. Norime, kad vaikai su mumis būtų atviri, kad mums pasipasakotų savo pergyvenimus, bet to negalime reikalauti iš vaiko, kuris mažas būdamas nerado motinos dėmesio, kuomet jo trokšdavo. Deja, tuom nusikalsta ir namie visą laiką būnančios motinos.

Be to, darbovietės aplinka dažnai veikia negatyviai į mūsų protinį judrumą. Ten diena iš dienos išgyvename nuobodžią darbo rutiną ir girdime tas pačias smulkmeniškąs, kartais vulgarias kalbas. Jeigu mes ir neišsiviliame į visokias tenykščias intrigas, jeigu ir liekame tik abejingos stebėtojos, visvien, anksčiau ar vėliau, protiniai atbunkame, nes nebenaudodamos, pamažu pamirštame bet kokio įgyto mokslo žinias ar išauklėjimą. Staiga, vieną dieną pajuntame, kad mes nebemokame išsireikšti kitokia nei darbovietės kalba; kad mus vargina buvimas didesnėje grupėje žmonių, nes mes nebemokame su tais žmonėmis kalbėtis; kad mums sunku ir neįdomu skaityti bet kokią rimtesnę knygą ir kad bendrai, vengiame situacijų reikalaujančių protavimo.

Neretai namų aplinka, tas nuolatinis ruošos vienodumas, nuolatinė kalba vaikišku žodynu veikia į mus tiek pat negatyviai. Todėl yra sociologų ir psichologų pripažinta, kad šiais laikais dalinas atitrūkimas nuo namų į *daugiau stimuliuojančią* aplinką yra moterims labai naudingas.

Yra šviesumo, jautrumo ir savęs pažinimo pažymys, jeigu sugebame savo tokią atrofavimąsi atpažinti savyje. Jeigu jau kartą savyje pamatome šitokią padėtį, turime stengtis ją nelaukiant atitaisyti, žinoma, jeigu tai yra įmanoma. Nes visgi reikia pripažinti, kad yra aplinkybių kuomet motina yra *priversta dirbti bet kokią darbą*. Ne visada yra įmanoma pasirinkti priimtinesnį ar įdomesnį darbą iš kitų kraštų atvykusiems. Motinai, kuri randasi tokioje padėtyje ir kuri įžvelgia tokios būklės visas blogybes, išėjimas iš namų tampa nepaprastu pasiaukojimu šeimai.

Bet dažnai, objektyviai pažiūrėję į savo gyvenimo būdą pamatysime, kad galime apsieiti su daug mažiau negu, kad turime. To norėdami, visada įstengsime laikinai pasišvęsti vaikų labai ir rasime būdų kukliam pragyventi. Daliniu materialiniu gėrybių atsisądėjimu mes rasime laiko ir savęs, kaip žmogaus, praturtinimui. Būdamos dvasiniai neturtingos, mes nesugebėsime išauginti pilno ir gero žmogaus, kaip kad galėjo padaryti mūsų poezijoje aprašytos, lietuvis motinos. Nors jos ir labai sunkiai dirbo namie ir visuomet vaikų akyvaizdoje, jos buvo, nors ir nesofistikuoję, bet tikrų vertybių savininkės ir pertiekėjos.

Mielos jaunosios lietuvis motinos! Grįžkime į idealizmą, kad ir mes užsipelnytumėm tą kilnumą, kurį priskiriame vargo mokyklos močiutei. Grįžkime į idealizmą, kad ir mums nereikėtų kęsti savo vaikų nepagarbos, kad mes netaptumėm jiems našta, kad jie galėtų atpažinti mumyse tas, dainose, eilėraščiuose ir *nasakose* nusakytas motinas.

S. VALIUVIENĖ

MOTINOS DIENA

E. Vydienė

ŠVENTĖ

Šiandien šventė, didi šventė,
Laimės burta po langais:
Laimė skraistėn susisupus
Eina vieškeliais plačiais.

Šviečia saulė, šviečia gėlės,
Sklinda kvapas nuostabus,
Vėjas glosto lino žiedus,
Diena neša vainikus.

Verksmas kūdikiopasigirsta,
Skausmas nulekia žaibų.
Akys motinos nušvinta,
Širdis suplaka džiaugsmu.

Ir ramybė supa žemę,
Dega tūkstančiai šviesų.
Gamta švenčia didžia šventę
Tik pražydusių žiedų.

K. Kodatienė

LIETUVA

O nuostabi, graži šalis
Gimtine tu mana,
Nors paverpta,
Ir taip toli...
Kol plaks širdis
Joje gyva!

Nebeturi brangiųjų turtų,
Riboti tavo žemės plotai,
Tačiau juose manos tautos dvasia —
Ir aš tau priklausau visa.
Tegul didieji kalba, rašo...
Kad tu maža...

O man, nors ir mažiausia būtum:
Auksinės varpos grūdas,
Ar kasdienės duonos trupinėlis —
Ant turtingiausio stalo,
Mažas taškelis pasaulio žemėlapiuose,
Mūsų karalių šarvų žvynelis,
Mūžinių medžių gelsvas lapelis,
Žaliosios pievos rasos lašelis...
Ant mano kaklo gelsvas gintarėlis
Su savo miškų pušies kvapu
Ir neramios Baltijos jausmu.
Nors ir aguonos, žaliosios rūtos
Sėkla maža —
Visvien iš namų atpūsta...
O tėvyne brangi!

Tu gali būti visiems maža,
Nes didžiojoje orbitoje, tu tokia esi,
O žmonių protai nusukti į erdves
Ir savosios žemės rūpesčių nemato...

O Lietuva.
Kokia didelė tu man esi!
O dar didesnė mano meilė tau.
Ji begalinė ir tokia karšta...
O Lietuva!

Tu vaikystės pasaka gražiausia
Nors ir nepasiekiamą.
Tu man amžinai jauna ir tokia šviesi,
Tarytum saulė būtum.
Tavo spinduliai ir per tolimas
Mane kaitina ir šildo...

Ir tamsiausioje naktį
Teisingą kelią rodo.
O Lietuva,
Tėvyne brangi,
Kokia didelė ir graži tu man esi!

LIETUVĖS MOTERS

TEISMAS NEW YORKE

Š. m. balandžio 16 dieną, Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne Pasaulio Katalikių Moterų Sąjungos Komiteto, vadovaujamo Marijos Lūšienės iniciatyva, buvo suruoštas išeivijos lietuvių moterų teismas, kurio sąstatą sudarė: dr. Ona Labanauskaitė — teismo pirmininkė, Vincė Leskaitienė ir Nastutė Umbrazaitė — teisėjos ir Aldona Marijošienė sekretorius; Janina Gerdvilienė ir Laima Šileikytė — kaltino, o Emilija Čekienė ir Salvinija Gedvilaitė išeivijos lietuvių moterų ir vyresniąją studentę gynė.

Liudininkais buvo pakviestos mokyt. I. Banaitienė, mok. Kregždienė, D. Bulgarskaitė, S. Kundrotaitė, E. Sirasienė, I. Vilgalienė ir vienas iš vyrų P. Bartkus.

Išeivijos lietuvių moteris

EMILIJĄ ČEKIENĘ

Šių dienų gyvenamasis momentas lietuvių moteriai stato žymiai didesnius šeimos auklėjimo ir tautos kultūros uždavinius, negu laisvoje tėvynėje esant. Ji kasdien susiduria su daugybe įvairių problemų, kurios laisvame savo krašte būtų tik paprasta kasdieninio gyvenimo smulkmena.

Gyvenant tėvynėje daugelis didelių moterų darbų būdavo savaime atliekami, be didesnių mūsų pastangų bei rūpesčių. Taip buvo ir auklėjimo srityje. Turėjome keletą žymių pedagogų, lietuviško auklėjimo baigiamas ruošti tradicijas ir jas taikėme savo vaikų auklėjimui.

Atsiradusios naujam pasauliui randame naują auklėjimo kryptį, visai skirtingą nuo mūsų ir todėl motinos atsידuria kryžkelėje. Amerikos auklėjimo neigiamų pusių netenka įrodinėti, visi gerai matome jo per didelės laisvės pasėkas, kai tuo tarpu lietuvių auklėjimo pagrinde mes norime matyti pirmiausia tautinį auklėjimą, pagrįstą moraliniais religiniais principais, kurių kaip tik labai pasigenda išeivijos lietuvių moteris.

Gera žinoma, kaip atspariai tautiškumo laikėsi mūsų praeities moterys, bet jų laikuose buvo ir lengviau. Tada buvo aukštesnė dorovė ir griežtesnės tradicijos. O jeigu mergaitės ir ištekėdavo už svetimųjų tai Lietuvoje buvo paprotys, kad jeigu kas... iš lietuvių yra gimęs, nors jo tėvas būtų vokiečių, italas ar totorius, to niekas nevadina vokiečiu, italų ar totoriu, o tik lietuviu, kaip rašė prof. Olizaravičius Lvoje dar 1843 metais.

Religija, dorovė, augšta moralė yra nuolatiniai lietuvių moterų auklėjimo palydovai visais laikais, ko staiga pasigedo išeivijos lietuvių atsידūrusi svetimuose kraštuose.

Dažnai girdime kaltinimą lietuvių moteriai, kad ji neišmoko vaikų gražiai lietuviškai kalbėti, įkvėpti jiems tėvynės meilę, sekti pasakas apie Lietuvą.

A. MAKŪNAITĖ

PASAKA

Bet, ar kaltintojai nežino, ar patys neišgyveno, kad praradimas tėvynės, artimųjų, naujų kraštų skirtingas klimatas, neįprastos gyvenimo sąlygos, neįprasti, degdavo inteligentę moterį fabrikų darbai galėjo visai palaužti jos jautrią prigimtį tiek fiziškai tiek psichiniškai.

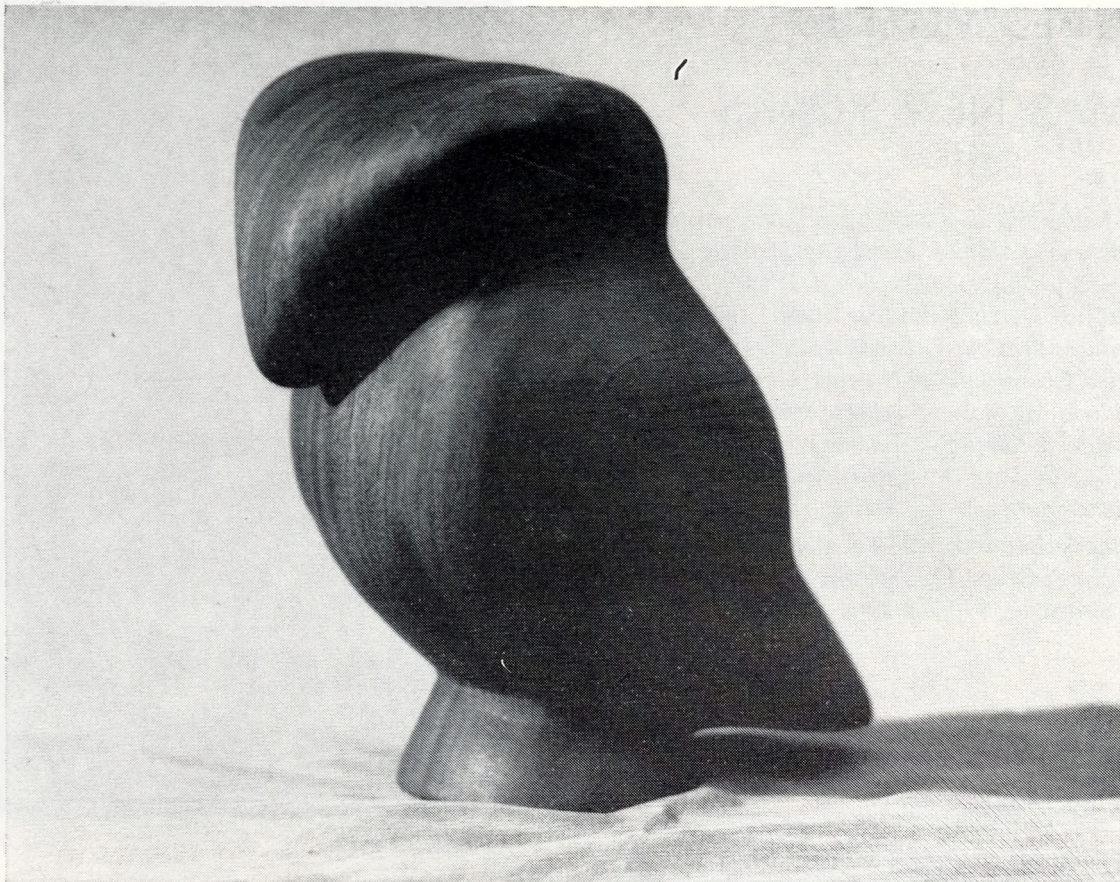
Visa tai iš jos pareikalavo nepaprastos energijos ir valios. Atrodo, kad mūsų moteris galėjo likti be sielos, be idealų, be širdies. Reikia tik džiaugtis, jog taip neįvyko. Lietuvių moteris tą sunkų likimo bandymą atlaikė, gyvenimo kryžkelėje nesuklupo, nenusivylė, bet tvirtai tebežengia sunkiu, iš gimtojo lizdo išblokštos, benamės moters keliu.

Ta materialistinė civilizacija vis labiau pavergianti žmogų, neaplenkia ir lietuvių moters, pirmiausia ją užklupdama šeimoje.

Kai tėvynėje gyvenęs jaunimas taisyklingos lietuvių kalbos išmokdavo ne vien tik namie, bet ir gyvenamajame aplinkoje, mokykloje, literatūros ir iš liaudies dainų bei pasakų, tai čia tą aplinką jiems pakeitė svetimų kalba, mokykla ir literatūra. Savosios belikos išmokyti tik šeimoje ir liuanistinėje mokykloje vieną kartą savaitėje.

Kaip nei vienas kraštas neišvengia savo tautos išdavikų, taip nei viena emigracija ne dėl nuo jų pačių pareinančių aplinkybių, ilgiau gyvenant svetimame krašte savaime negali išvengti tautinio savo narių nutrupėjimo. Bet... tai yra tikrai išimtis.

Kaip galime kaltinti išeivijos lietuvių moterį, jei po 23 metų blaškymosi po svetimus kraštus šiandien dar turime taip gyvą lietuvių religinį, kultūrinį, politinį, labdaros gyvenimo judėjimą, kuris virte verda visuose laisvojo pasaulio kontinentuose. Nėra reikalo įrodinėti vietiniais pavyzdžiais, užtenka prisiminti pasakutinius didžiulius įvykius: Lapkričio 13 d. mani-

R. JAUTOKAITĖ

PELĖDA (MEDIS)

festaciją, Jaunimo kongresą Čikagoje, kongresą Pietų Amerikoje, Žygi į Vašingtoną ir daug kitų žygių, kuriuose dalyvavo ir juos organizavo tūkstančiai jaunimo, kurį išauklėjo išeivijos tylioji lietuvi.

Ar kaltintojai nežino, jog tai tik jos – lietuvių moters didžiausias nuopelnas. Tai jos tautinių pasakų ir dainų apie Lietuvos karžygius dėka šis jaunimas užsidegė tėvynės meile, vieni geriau, kiti blogiau lietuviškai kalbėdami. Tik todėl, kad išeivijos lietuvi, kurią čia susirinkome teisti, dar tebėra sąmoninga lietuviybės gynėja, palaikytoja ir tautos ateities kūrėja, todėl bet koks tautiškumo kaltinimas be kompromisų atmestinas.

Kaltintojai priekaištuoja, kad ne visi lietuvių vaikai lanko šeštadieninę mokyklą, tačiau jie neįrodo priežasčių, kadėl jie nelanko?

“Niekuomet neniekinkite priešo, bet apsiginkluokite mokslu, kad jį nugalėtumėte”, anot dr. Tėvo Gemelli, žymaus psichologo žodžių. Taip ir čia. Neteisime pirma neištyrę nusikaltimo aplinkybių. Yra šeimų, kur vyras dirba ir šeštadieniais, o motina, turinti ir daugiau vaikų, negali jų namie palikti. Aš pažįstu ne vieną šeimą, turinčius 4-6 vaikus, o ligotus senus tėvus, gyvenančius 40-50 mylių nuo šios mokyklos, motina ir automobilio neturi, nes tėvas dirbti važiuoja, net ir materialiai neįmanoma leisti, nes vos pragyvenimui, gydytojams ir vaistams nebaigia sąskaitų mokėti.

Gi dirbančios motinos šeštadienį turi vienintelę dieną visai savaitei apsirūpinti maistu, apiplauti šeimą, išvalyti butą ir t.t. Yra daugybė nelankymo priežasčių, kurių neįmanoma čia visų išvardinti. New Yorko šeštadieninę mokyklą lanko 200 mokinių. Tai

nemažas skaičius. Kaltintoja nepranešė mums, kiek jų yra tos mokyklos ribose iš viso, aš esu tikra, kad mokyklinio amžiaus vaikai lanko, išskyrus tuos, kurių gyvenimo sąlygos tikrai neleidžia, bet tos išmoko juos namie.

Lietuvė kaltinama, kad vaikų neleidžia į lietuviškas organizacijas.

Jeigu tai būtų tiesa, tai iš kur būtų tos tūkstantinės tautinių šokių šventės, skautų stovyklos ir Kaziuko mugės, kuriose ir mamytės nepaprastai daug triūso ir darbo auškoja? Iš kur sporto šventės, kuriose lietuviukai gerai išsiteniravę lietuvių vardu laimi net svetimausių rungtynes ir tuo išgarsina Lietuvos vardą jų spaudoje? O vyresniame amžiuje Studentų, Skautų Akademikų, Ateitininkų, Neolituanų, o paskutiniu metu ir į LB pradėjo aktyviai jungtis, į New Yorko Apygardos valdybą išrinkti beveik vieni jaunieji.

Yra priekaištaujama, kad moterys jaunimo nepratina domėtis ir pačios nesidomi lietuviška spauda. Esą, vaikų laikraščio Eglutės New Yorko valstijoje yra tik 94 prenumeratoriai, o iš viso skaitytojų Amerikoje 978. Deja, niekas nepasako, kiek iš viso Eglutės skaitytojų amžiaus vaikų yra, paūgesniems vaikams nebeįdomu. Ar kaltintojai buvo kada nors tautiškumo misionieriai, ar daug pastangų įdėjo šį laikraštį užprenumeruoti, su juo supažindinti tuos, kurie dar nežino, jog toks yra?

Lietuvė kaltinama, kad ji leidžia vaikams žaisti su svetimkalbiais, kad neparenka jiems draugų. Bet, ar bent viena iš mūsų draugavo su mamytės parinktais nurodytais draugais? Ar bent viena mamytė surado savo dukrai vyrą ar sūnui žmoną? O jei dėl

išeivijos gyvenimo neišvengiamų aplinkybių vaikai veda ar išteka už svetimtaučio, ar kaltintojai nematė, negirdėjo pavyzdžių, kaip toji motina dvasiniai kenčia, o nesidžiaugia jokių turtu? Gal jos iš Amerikos pasaulio naujo išmoko tik tiek, kad sugeba nuolatos šypsotis, nežiūrint, ar jų siela verkia ar juokiasi, nes lietuvių tauta dažnai būdama paverpta, retai įpratus šypsotis.

Negalima kaltinti mūsų moterų ir tuo, kad nesusidaro namų aplinkoj tautinio auklėjimo sąlygų. Aš nesu mačiusi namų, kur nebūtų lietuviško liaudies meno darbų: koplytėlių, kryžių, juostų, audinių ir lietuvių dailininkų kūrinių, o naujai sukūrę šeimas, jei patys nepasirūpina, tai tėvai gimtadienių progomis jų namus papuošia. Juk negalima iš buto padaryti lietuviško muzėjaus.

Kad šis kaltinimas yra neteisingas mums įrodo ir tai, kad mūsų jaunimas namie su tautiniu menu susipažinęs pats organizuoja parodas savo universitetuose, ką nuolatos matome spaudoje. Šį kaltinimą mesti gali tik tas, kuris visai neskaito lietuviškos spaudos, kuris tik žino apie savo artimiausias kelias nepavyzdingas lietuves kaimynės.

Dažnai girdime išeivijos lietuvi priekaištą dėl visuomeniškumo stokos. Esą, ji labai retas svečias LB Centro Valdyboje, Taryboje, Švietimo Valdyboje, Lietuvių Fondo vadovybėje, Laisvinimo veiksmų, ji nesireiškia spaudoje ir kitur, nes nuotraukų jų nematome spaudoje.

Tai nėra joks pagrindas apkaltinti neveiklumu, kadangi nuotraukų pasigendama spaudoje. Yra organizacijų veikėjų, kurių veikla prasideda ir baigiasi tik tai nuotraukose, ypatingai įvairių tarybų. Yra visuomenės darbuotojų, kurių nuotraukų gal niekuomet nematome spaudoje, bet jie dirba, plūša tą nematomą, ne reprezentacinę organizacijos darbą, jie palaiko gyvą lietuvių ir mūsų kultūrą. Nuotraukose matome tik valdybas, Tarybas, tačiau tos vadovybės būtų visiškai bevertės, jei neturėtų užnugaryje daugelio dirbančiųjų rankų ir protų, o itin rankų, nes kitų protų valdybos dažnai nepripažįsta.

Jei vien vyrus tematome vadovybėse, tai dar ir todėl, kad jie turi laiko susirinkimuose ar posėdžiuose sėdėti ir kalbėti ligi pusiaunakčio ar net ryto, suvažiavimuose sėdėti per dieną prirūkytose salėse kalbant pasikartojančias kalbas. Tose sąlygose jie išsirenka ir valdybas.

Jei moterys tokiu pat būdu įsijungs į organizacijas, tai iš namų židinio liks tik nakvynės namai, iš kurių greit pabėgs vaikai ir mažai namie sėdės vyrai.

Negalima sakyti, kad moterų tarpe nėra kilnių asmenybių, degančių tikra tėvynės meilės ugnimi ir, kad moterų dauguma gyvenimo prasmę randa tik aukso gabale, banko knygutėje ar puošniuose baliuose. Yra šimtai lietuvių moterų nors aktyviai nedalyvaujančių organizacijose, bet norinčių padėti savo kraštui, savo tautai, paremti kitų didžiuosius tautinius darbus ir tikslus, bet jų nieks neįtaigoja, neišjudina, neišryškina tų kilnių asmenybių.

Kieno pareiga tai atlikti? Nagi organizacijų Valdybų, Tarybų, kurių dauguma tačiau nepasižymi nei augštesniais gyvenimo planais, nei optimistiniu veržlumu, nei reikiamu asmeniniu pavyzdžiu, nei naujų efektingesnių priemonių išradingumu, nei pagaliau tvru, šventu, be cinizmo ir ironijos lietuvišku nuoširdumu, anot St. Tamulaičio žodžių, rašytų 1956 m. lapkričio 17 d. Drauge.

Ir lygiai po dešimties metų, t.y., 1966 m. lapkričio mėn. girdėjome tokį pat cinizmo pavyzdį:

New Yorke vyko politinės diskusijos dalyvaujant 30-čiai asmenų. Jų tarpe buvo 7 moterys, iš kurių 4 jaunosios kartos atstovės, atėję domėtis lietuviška politika, vietoj važiuotų į gamtą tokią gražią saulėtą sekmadienio dieną. Po pietų vėl pradėjus diskusijas, pirmininkaujantis pasiūlė pasisakyti ir visą laiką tylėjusioms moterims. Staiga kitas, nuolatinis valdybų-tarybų reprezentantas, kurio nuotraukų netrūksta spaudoje, papildė: moterys prakalbės, kai pritems...

Į gyvenimą bepradedanti žengti mergaitė yra švelnios sielos, jautrios prigimties ir toks vyresniųjų ciniškas elgesys gali atbaidyti jas nuo bet kokios tautiškos veiklos ypač kartu su tokiais vyresniųjų veikėjų "autoritetais".

Ar gi galėtume ją teisti už tai? Ne. Tokie pavyzdžiai nuolat kartojasi ir jie atstumia moteris nuo bendros visuomeninės veiklos, tikriau sakant, nuo posėdžių bei susirinkimų. Tačiau, nežiūrint visų kliūčių, pastojančių jų kelią, jokia lietuviška veikla neapsieina be moters, tai jų dėka sutelkiamos didelės pinigų sumos įvairiems tautiniams reikalams.

Kaip nepagrįstas priekaištas, jog moterų nematome valdybose, tarybose, turi būti atmestas, nes, nežiūrint jos veikimui pačių vispusiškai nepalankiausių sąlygų, jų randame ir ten net su persvara, pav., viename iš didžiausių fondų BALFO centro valdyboje moterys net vyrauja, kituose pačios vadovauja. Jeigu kas nežino tik vieną fondą ir kurią nors vieną tarybą, tas tikrai gali kaltinti mūsų moterį.

Taip pat neteisingai moterį apkaltina dėl nesidomėjimo spauda, esą, permaža turi skaitytojų žurnalas "Moteris". Tiesa, skaitytojų niekuomet nebus per daug. Bet šis sunkiose sąlygose katalikių moterų Kanadoj leidžiamas liuksusinis žurnalas "Moteris" yra mūsų išeivių moterų pasididžiavimas, ne apsikaltinimas. O jei permaža skaitytojų, tai noriu paklausti, kiek jo naujų skaitytojų surinko kaltintojai, kiek jiems siūlant atsisakė, jog daugelis apie tai nežino, ypač jaunųjų.

Senosios kartos moterys daug metų leidžia savo žurnaliuką "Moterų Dirva". Draugas turi nuolatinį skyrių "Moterų gyvenimas". "Karyje" yra "Šaulių moterų skyrius", lietuvių gydytojų biuletenyje taipgi yra pastovus moterų skyrius. Yra ir Bostono "Keleivys", Kanados "Nepriklausomoj Lietuvoj". Nepastoviai, bet dažnai puslapiai pasirodo "Darbininke", "Dirvoj", ir ypač "Laiškuose Lietuviams" žurnale, kur specialiai nagrinėjama moterų ir aplamai šeimos gyvenimo problemos. Taigi, ir šiuo atveju, moterį gali kaltinti tik tas, kas pats neskaito spaudos ir todėl nemato mūsų išeivės lietuvis įnašo joje.

Netrūksta mūsų moterų pasižymėjusių ir įvairių mokslo šakų srityje, turime daug gabių premijuotų rašytojų, dailininkų, muzikų, dainininkų, kurių neįmanoma čia išvardinti dėl laiko stokos, jų yra vyresniosios kartos moterų, reikia ją pripažinti Išeivijos Lietuvių Tautinio susipratimo ir dvasios stiprybės simboliu.

Išėivijos lietuvė studentė

SALVINIJA GEDVILAITĖ

Aš jaučiu pareigą ginti apkaltintą lietuvaitę studentę, kurią aplinka ir pareigos jausmas priverčia gyventi dviejuose pasauliuose: amerikietiško universiteto pasaulyje ir lietuviškosios visuomenės pasaulyje. Išpildydami un-to sunkius reikalavimus studentės atlieka savo pirmąją pareigą – jinais pasiruošia profesiniam gyvenimui, tuo pačiu patenkindama savo tėvų norus, kad ir jų duktė neatsilikytų nuo tų lietuvių studentų, kurie yra palikę savo ir tėvynės gerą vardą, kur tik yra studijavę. Žengti pirmųjų studentų eilėse nėra lengva. Viena New Yorko un-te yra reikalaujama, kad be klasės lankymų, kas užtrunka maždaug 15 valandų per savaitę, studentas turi kiekvienam kursui savaitės bėgyje pašvęsti 10 valandų, tai jau prisideda 40 valandų. Apart to, kelios dienos savaitės bėgy yra užimtos praktišku darbu toje srityje, kurioje studentas ruošia aukštesnį laipsnį. Sudedant visas tas valandas išeina maždaug 80 val., tai dvigubai tiek,

kiek tarnautojas atidirba per vieną savaitę dvigubą normą.

Bet ir tai ne viskas. Studentės neruošiančios bakalauro laipsnio yra savo kolegijų dažnai perspėjamos, kad norint patekti į universitetą, reikia per tuos keturis kolegijos metus nemažai pasireikšti vienoj ar kitoj extra kurikularinėj organizacijoj. Mat universitetai priima ir stipendijom paremia tuos, kurie ne tik turi gerus pažymius, bet ir parodo gabumų vadovauti ir organizuoti ir bendrai įsijungti į visuomenišką darbą.

Tokiu būdu lietuvaitė atlikusi savo 80 valandų mokslinio darbo randa laiko ir tokiam veikimui. Jei ji yra pastabi, tai greitai susipranta, kad tie kiti amerikiečiai studentai, kurie veikia un-tų organizacijose artimoje ateityje perims iš vyresniųjų politines ir finansines bei mokslines vadovavimo pozicijas. Ji taip pat supranta, kad lietuvių egzilų visuomenė be Amerikos pagalbos niekaip nepajėgs nei Lietuvą išlaisvinti, nei ją atstatyti. Ir jeigu jai Lietuvos išlaisvinimas yra svarbus reikalas, jei jinais tiek myli savo tėvynę, tai jinais lengvai gali praleisti kokius šokus ar kokią vaidinimą, kad atliktų kokią svarbesnę darbą, ta lietuvaitė studentė mielai pašvęs savo laisvą laiką įsijungdama į savo un-to extra-kurikularinį veikimą. Jinais tame veikime taps vadovė ir, parodydama susidomėjimą ir Amerikos problemų supratimą, ji pajėgs dažnai į savo

diskusijas su amerikiečiais studentais įtraukti Lietuvos problemą.

Taip ji atlikdama savo kolegijos bei un-to reikalavimus, lietuvaite studentė tuo pačiu labai reikšmingai atstovauja lietuvišką visuomenę. Tačiau lietuvių visuomenė yra tuo retai patenkinta, ji reikalauja daug daugiau. Pirmiausia reikalauja, kad ta studentė, palyginus labai mažai laiko praleisdama lietuviškoj aplinkoj, galėtų puikiai lietuviškai kalbėti, taip, kaip jos tėvai, kurie augo ir gyveno ir mokėsi girdėdami tikiai tą kalbą.

Esant tokiam spaudimui, studentė jausis arba labai neteisingai kalta arba protingai nuspręs, kad tokį reikalavimą yra neįmanoma išpildyti, už tokį nesugebėjimą gali ją kaltinti tik tie, kurie gyvendami jos aplinkoj gali gerai išsireikšti ir lietuviškai, ir angliškai.

Lietuviška visuomenė reikalauja ir dar daugiau, ragina ją veikti, ragina ją lankyti lietuviškus koncertus, ne todėl, kad jie yra geri koncertai, bet kad tuo jinai prisideda prie tėvynės išlaisvinimo. Ragina dalyvauti susirinkimuose, posėdžiuose, organizacijose, šokiuose, veikti, veikti, veikti... O kur ta veikla studentę nuveda? Kokia yra jos prasmė? Ar Lietuvoj jūs pajėgėt kada tėvynę išlaisvinti sėdėdami koncerte arba pasižokdami? Aišku, kad ne. Ir lietuvaite studentė negali tikėti, kad tas ir čia Amerikoje pasiseks. Jinai mielai dalyvaus koncerte todėl, kad galės jame pasidžiaugti lietuvių artistų gabumais, jei tenai galės atlikti konkretų darbą, ji mielai dalyvaus susirinkimuose. Bet jinai negali eikvoti savo jėgų veikloje, kuri bazuojasi bendrybėmis, jinai negali pažadėti nei moralinės nei finansinės paramos tokiom organizacijom, kurios per 20 metų tremtyje labai mažą tepajėgę nuveikti savo tarpe ir labai retai sugebėjo prasiveržti į amerikonišką visuomenę.

V. GRUŠECKAITĖ

PAUKŠTININKĖ

Ir gerbiamoji teisėja ir kaltintoja paminėjo, kad išeivijoj lietuvis moters darbas pasunkėjo ir, kad gyvenimas tremtyje reikalauja kad mes visos padarytume atitinkamas išvadas. Mes negalim iš savęs reikalauti, kad pilnai gyventumėm dviejuose pasauliuose — reikia iš abiejų išrinkti pirmas pareigas, ar pačius svarbiausius uždavinius.

Studentė, pirmą savo dėmesį kreipdama į mokslą ir į profesinį pasiruošimą tą ir atlieka. Tuo pačiu jinai atlieka ir kitą pareigą, kurią gal vyresni lietuviai nepajėgia atlikti — nešti Lietuvos vardą į platesnę Amerikos viesuomenę.

Lietuvaite, studentė šiandien yra, kaip pati kaltintoja minėjo, tokia, kokią ją užaugino jos tėvai ir išeivijos lietuviška visuomenė. Jinai į platesnę politinę ar finansinę ar mokslinę veiklą nesijungia, kadangi ji nei yra pilnai tai veiklai prisuošus, nei ji ten būtų kviestina, nei priimta. Kiek ji yra reikalinga, ji neatsisako vis laukdama iš vyresniųjų pavyzdžio ir greito veiklos gairių nukreipimo į prasmingesnius išeivijos uždavinius.

Todėl aš, kaip lietuvių studentčių atstovė nepriimu čia patiektų kaltinimo pareiškimų, kad mes apleidžiame savo pareigas ir griežtai ginu mūsų teisę taip dirbti Tėvynės labui, kaip mūsų aplinka reikalauja ir, kaip mūsų sąžinė diktuoja.

LIETUVĖS MOTERS TEISMO SPRENDIMAS

Visuomenės teismas, posėdžiavęs Brooklyne, 1967 m. balandžio 16 d., nagrinėjo dažnai girdimą ir gyvenimo praktika remiamą priekaištą, kad lietuvis išeivės JAV-se iki šiol mažą teskyrė dėmesio organizuotai lietuvių visuomeninei veiklai ir tokiu būdu dažnai nebuvo pakankamai veiksmingos savo didžiojoje misijoje — tautiniame savo vaikų auklėjime.

Išklausęs kaltintojų, gynėjų ir liudininkų pareiškimus, teismas rado, kad, išskyrus sektiną pavyzdį davusį mažą būrį, didžioji moterų dalis rasta pakaltinta ir baustina vyresnioji, jau šeimą išauginusi — penkiems metams, gi jaunesnioji, bet jau savistoviai besireiškianti — dešimt metų sunkiųjų, visuomeniškai atlikinių, tautinių darbų, dirbamų lietuvių bendruomenės rėmuose šitokiu būdu:

1. išgalių ribose pačioms tapti veikliais L. Bendruomenės nariais ypač skiriant savo laiką ir išmanymą toms veiklos sritims, kurios surištos su jaunimo lietuviškosios sąmonės ugdymu,

2. sugrąžinti L. Bendruomenėn savo sūnus ir dukras, kurie mokslus išėję įsijungę amerikiečių tarpan savo profesija ir nebesirodo L. Bendruomenėje su savo kaip inteligento įnašu, gi dirbantieji tarp amerikiečių, nepamirštų lietuviškų reikalų,

3. neiškirti iš baudmės vykdymo ir savo vyrų, nes daug nusikaltimų sutartinai daryta.

Teismas reiškia ypatingą pagarbą tam nedideliam būriui moterų, kurios nuėjo sunkiuoju visuomeniškumo ir tautinės savigarbos keliu, įsijungdamos į šeštadieninių lituanistinių mokyklų darbą ir bendrąją visuomeninę veiklą. Tegul jų pavyzdys visas paskatina.

KAS UŽTIKRINA NAUJAGIMIUI SAUGUMĄ?

D. PETRUTYTĖ.

Klaidinantis rodiklis — naujagimio bejėgiškumas.

Iš bendrų nuotaikų, rašinių, kalbų ir keliamų problemų, atrodo, kad vaikas pradeda egzistuoti ir gyventi tik nuo mokyklinio amžiaus. Ir kad tik tada pradeda atsirasti vienokios ar kitokios problemos. Toli gražu taip nėra. Rimtai pagalvokime: kur gi vaikas praleido gyvenimo dalį prieš pradėdamas lankyti mokyklą? Paikdami nuošalyje nenormalius atvejus, turėsime pasakyti: kur gi kitur, jei ne tėvo ir motinos globoje.

Pirmą negu vaikas peržengia betkokios mokyklinės institucijos slenkstį, jis jau yra išgyvenęs eilę metų ir įsigijęs nemažą patirtį apie save, apie savo tėvus, apie gyvenimo reiškinius. Pagrindiniai asmenybės bruožai jau susiformavę. Daugelis jų jau yra taip tvirtai įsidiegę, kad niekas — net ir pats individas — nepajėgs jų pakeisti ar juos pašalinti.

Vaikui atsidūrus už šeimos ribų — platesniame ir viešesniame gyvenime — staiga ar pamažu ima kilti aikštėn visa tai, kas susiformavo šeimos ratelyje, šeimos židinyje. Liūdniausias dalykas yra tas, neigiamybės ir kiti nesveiki reiškiniai pradeda viršyti teigiamuosius, nes kas metai susiduriama vis su didesniu nuošimčiu vaikų, ateinančių į mokyklines institucijas, kuriems trūksta drausmingumo, ištvermingumo, tvarkos, darbštumo. Ir, gal būt, pati didžiausioji problema — visuomeninių jausmų neišsivystymas arba visiškas jų atbuki-mas.

Šiuo kritišku atveju geriau nekaltinkime, nepeikime ir neniekinkime vieni kitų, bandydami kam nors suversti bėdą. Daugiau ar mažiau esame visi kalti. Todėl jieškokime blogio šaknų, jo versmės, o ne kaltininkų. Pats pirmasis, negeroves pradėdąs gaminti, šaltinis, tai mūsų nežinojimas, kaip svarbūs ir reikšmingi yra pirmieji žmogaus gyvenimo metai. Mes visi, nejuociomis, ignoruojame kūdikystės ir vaikystės amžių, nežvelgdami jame nieko nepaprasto ar ko nors svarbaus ar reikšmingo.

Kodėl taip atsitinka? Ar čia bloga valia? Reikia manyti, kad čia ne blogos valios klausimas, o grynai nesupratimas reikalo, kad žmogaus gyvenimo laikotarpis — nuo gimimo dienos iki 6-ųjų metų — yra nepaprastai slėpiningas ir dėl to mums dar mažai tepažįstamas. O ko mes nepažįstame, ko mes nesuprantame, tai

G. ROZINIENĖ

VAIKAI

mes paprastai ignoruojame ar apgaubiamo spėliojimais, kurie ilgainiui virsta prietarais. Šie pastarieji, eidami iš kartos į kartą, pasidaro nerašytais įstatymais, kuriais ir vadovaujamasi. Nors ir nelengva nusikratyti prietarais, bet, turint gerus norus ir veiklią valią, galima.

Pirmasis žingsnis šiame kelyje — bandymas gilintis į kūdikystės slėpinius, stengiantis juos pažinti ir perprasti kas reikalinga normaliam jų atsiskleidimui.

Pats paslaptiškiausias slėpinys — naujagimio bejėgiškumas, kuris aptemdo mūsų protą ir apstulbina jausmus. Dažnai susidurdama su tėvais, vis iš naujo patiriu, kad jokios reikšmės nepriduodama aplinkai, kurion naujagimis ateina; nei būdai ir priemonės kaip jis yra priimamas. Kas ir kaip bedaroma šiuo atžvilgiu, viskas priimama be abejonių arba net tikint, kad geriau, ar kitaip ir būti negali. Kodėl toks abejingumas šiuo atžvilgiu? Kas jį gimdo ir palaiko? Ogi naujagimio bejėgiškumas, nes jis nei girdi, nei mato, nei supranta nei pajėgia išsireikšti. Šitie iš paviršiaus regimi ženklai tūkstančiais metų klaidino žmones ir šiandien dar tebeklaidina.

Gimimas — pradžia nepriklausomo gyvenimo.

Nors žmogaus kūdikis, atėjęs į šį pasaulį, prisistato mums kaip silpnas, bejėgis padarėlis, tačiau jo silpnumas, jo nepaprastas bejėgiškumas nereiškia, kad jis yra koks nors paliegėlis. Toli gražu, jis nepaliegėlis, o sunkios kelionės nukamuotas ir išvargintas keleivis. Iš tikrųjų, jis ne tik keleivis, bet didvyris, kuris sėkmingai nugalėjęs mirtį, leisgyvis puola į mūsų nepagarbias rankas. Štai kodėl jo silpnumas turėtų žadinti mumyse gilią pagarbą, švelnią meilę ir kuo didžiausio atsargumo jausmus. Ypatingas atsargumas apsiėjime su naujagimi, gali jam padėti, palengvinti ir žymiai sušvelninti jo įsijungimą į mūsų gyvenimą. Ir atvirkščiai,

stoka šitokio elgesio, dažnai pakenkia ne tik jo greitam ir normaliam atsipeikėjimui, bet ir vėlesniam asmenybės vystymuisi.

Nors naujagimis dar be sąmonės, bet žinokime, kad gimdamas, jis jau pradėjo savistovų gyvenimą. Gimimas, tai pirmasis žmogaus žingsnis į savistovų, savarankišką ir nepriklausomą gyvenimą. Kad išliktų gyvas, nuo šios akimirkos, jis pats privalo savarankiškai kvėpuoti ir pats turi maitintis, savaime aišku, mūsų padedamas. Bet tai ne viskas. Šalia šių, aiškiai apčiuopiamų ženklių, kurie reikalauja dėmesio ir atsižvelgimo į fizinį kūdikio gyvenimą ir jo trapumą, yra dar svarbesnis aspektas — psichinis pasaulis, kuris reikalauja iš mūsų dar didesnio atidumo, jautrumo ir švelnumo.

Reikalinga pusiausvyra.

Savo psichinio gyvenimo apsaugai, naujagimis yra reikalingas paprastos, bet saugios aplinkos, kokios modernus gyvenimas jam ne tik kad nesukuria, bet jis ją atima iš jo. Arba tiksliau išsireiškus naujagimis yra pašalinamas iš savo natūralios, ir stiprybę teikiančios, aplinkos.

Nustebę sakysime: netiesia! Kūdikis gimsta geriausiai ir moderniškiausiai paruoštoj aplinkoj.

Deja, taip nėra, tik mums taip atrodo. Kūdikis gimsta ligoninės aplinkoj, kuri yra kruopščiai paruošta atsižvelgiant į motinos - gimdyvės poreikius ir gydytojų bei slaugių patogumus. Naujagimio atžvilgiu šioji aplinka teatitinka tik jo fizinės gyvybės reikalą ir apsaugą. Į jį žiūrima, kaip į vegetuojantį raumenų gniužulėlį, kuris tereikalingas tik fizinės globos ir priežiūros.

Šiandien įvairių sričių mokslininkai, įvairiose pasaulio šalyse, darydami tyrinėjimus, stebėdami kūdikius nuo pat gimimo, prieina tos pačios išvados, kad aplinka, kurioje žmogus gimsta ir auga turi nepaprastai didelės reikšmės ir įtakos į vėlesnę jo dvasinę plėtrą, į jo dvasinių galių susidarymą. Ne tik ankstyvos dienos, bet ir valandos naujagimio gyvenime yra svarbios ir reikšmingos jo jausminei ir protinei sveikatai. Todėl naujagimis yra reikalingas ne tik fizinio, bet ir dvasinio maisto.

Kūdikio dvasios gemalą stiprinąs eleskyras, tai *saugumas*. Jį užtikrinti tegali tik nuolatinis ir nepertraukiamas ryšys su motina. Todėl ypatingai jautriai naujagimis pergyvena jo atskvirimą nuo motinos. Daugelis jų, nejausdami motiniškos globos, jos kūno šilumos, susiliejančios su ritmišku širdies plakimu, patenka į beviltišką išgastį. Baimės pajautimas kūdikiuose yra labai stiprus.

Kūdikiui atėjus į mūsų pasaulį čia nieko jam nėra sava, nieko nėra pažįstama. Atvirkščiai, viskas yra svetima ir grasu, išskyrus vieną vienintelį dalyką — *motinos širdies plakimą*, kuris jam yra pažįstamas ir savas. Tačiau naujagimį medicina su moderniškai įrengtomis ligoninėmis gimdyvėms, išplėšė iš kūdikių tą vienintelį saugumo laidą, atimdama juos nuo motinu ir patalpindama į specialiai ir higieniškai įrengtą kambarį, kur dieną ir naktį nesiliauja širdį veriantis nelaimingųjų riksmas ir klyksmas.

Toks kūdikių traktavimas, nežiūrint tobuliausios higieniškos priežiūros, gniuždo asmenybes pačioj gyvenimo pradžioj. Ramiai pasvarstykime: ar tai visuomeniška, ar tai žmoniška naujagimio atžvilgiu? Ar kartais iš čia nekyla grėsmingas pavojus žmoniškai?

Ar negalėtų būti pateisinama, kad ir tokia prie-laida: kūdikis, į kurį buvo žiūrėta, kaip į besielį, bevėsią ir bejausmį padarą, tereikalaujantį tik fizinės priežiūros, vėliau subrendęs nusigręžia nuo visuomenės. Negana to, jis jai kenkia, ją ardo ir griaua, naudodamas biaurias priemones. Kažin ar tai nėra pasąmoninis kerštas, susiformavęs kūdikystėje, kada nebuvo atkreiptas dėmesys į reikalą užtikrinti kūdikiui saugumą, kuris vėliau laiduotų individui normalų ir sveiką vystymąsi.

Akivaizdoje nemalonios tikrovės, pirmieji turėtų susirūpinti tėvai apsauga savo kūdikių nuo dvasios bacilų ir mikrobo. Dabar pats laikas susirūpinti pusiausvyra naujagimių priežiūroje, jei norime išvengti auklėjimo problemų ateityje. Dvasiniai ir protiniai naujagimių poreikiai neturėtų būti nustelbiami vien tik fizinės higienos reikalavimų.

Labai dažnai cituojami ir vis iš naujo primenami šv. Rašto žodžiai: „Dvasia svarbesnė už kūną“, turėtų būti pagrindiniu šūkiu, vedamąja mintimi naujagimių priežiūroje.

Besidžiaugdami nugalėję fizinį naujagimių ir kūdikių mirtingumą, pamąstykite ar kartais šis laimėjimas neina sąskaiton žmogaus dvasinio mirtingumo, protinio pašlijimo, emocinio pakrikimo?

L. ŽUKLYS

MOČIUTĖ

PASILIKUSI DUONA

S. VILKAUJA

Kauno stotyje grūdosi didžiausios minios žmonių. Susirūpinusiais ir išsigandusiais veidais žmonės stumdėsi vieni pro kitus. Atrodė, kad daugelis visai be jokio tikslo skyrėsi alkūnėmis sau taką, veržėsi iš vienos salės į kitą, o kiti tik taip sau maišėsi minioje, gal ieškodami pažįstamų, o gal ir nieko.

Eglė, prisispaudusi rankinuką prie krūtinės, grūdosi pro minią, norėdama pasiekti biliety langelį. Pasistiebusi galais pirštų ir užgulusi ant nugaros priešais ją esančiai moteriai, ji dairėsi, kur baigiasi biliety eilė, bet per spūstį jokių būdu negalėjo suprasti. Visi maišėsi vieni pro kitus, ir tiek. Tada ir ji smarkiau pasistūmėjo ir visai netikėtai prasiveržė prie langelio. Pasirodo, kad niekas jokios eilės visai nežiūrėjo. Kas pirmas ištęsą ranką su pinigais – tas ir gavo bilietą. Nusipirkusi bilietą, ji išsigrūdė į peroną. Kauno stotis, tur būt, niekad nebuvo mačiusi tokios siaubingos minios, užplūdusios visus peronus. Tačiau aiškiai buvo matyti, kad minia spaudėsi tolyn į šalutinius bėgius, o ne į čia pat stovintį greitąjį traukinį, kuris turėjo išeiti už dešimties minučių. Išsigrūdusi į vagoną, ji tik tada lengviau atsiduso. Labai nustebo, kai ją pašnekino senutė moteris, kad atsisėstų, nes šalia josios dar buvo pakankamai vietos vienam asmeniui. Atrodo, kad senutė bandė pradėti kalbą su visais, bet nė vienas iš keleivių nesidomėjo jos kalba, nes kiekvienam rūpėjo savi reikalai. Atsisėdusi Eglė pasijuto lyg lengviau, bet vis tiek ją kankino mintis, kažin ar dar ras saviškius. Gal jau visi sugrūsti į vagonus? O gal dar ne? Ji vėl protarpiais save ramino ir mintimis meldėsi, kad Dievas padėtų jiems.

Traukinys pervažiavo Nemuno tiltą ir pradėjo vingiuoti Fredos kalneliuose. Medžiai ir krūmai skendo vasaros žalume, o saulės spinduliai, atsimušę į pakrantes, nubėrė juos įvairiomis varšomis.

Privaziavęs pirmąją stotelę, traukinys nesustojo, bet tik sulėtino savo greitį. Tada visi puolėsi prie lango, kur matė minias žmonių, grūdantis prie prekių vagonų, kareivius, sunkvežimius su žmonėmis. Artėjant bet kokiai nors stotiai, visur buvo tas pats vaizdas.

– Dieve! Dieve! Ko sulaukė mūsų Lietuvėlė... Kas galėjo žinoti, kad taip atsitiks, – dejavo viena sau senutė, šluostydama ašaras. Ji važiavo pas savo vaikus ir tikrai nežinojo, ar dar ras juos.

– Už ką juos veža? Dieve! Dieve! Kas bus? Kas bus? – kartojo pamažu ji.

Eglė jau iš tolo pažino raudonų plytų stotį. Išlipusi iš traukinio ji grūdosi pro minią tiesiai į tą pusę, kur stovėjo prekiniai vagonai, ieškodama, ar nepamatys savųjų. Staiga ją pašaukė kažkas vardu. Atsisukusi į tą pusę ji pažino Blažienę, jų kaimynę. Ta šaukdama, grūdosi prie jos:

– Eglute! Gerai, kad atvažiavai. Mes tau vakar norėjome duoti žinią, bet jokių būdu negalėjome. Yra mama ir trys vaikai paskutiniame vagone. Matai, kas pasidarė. Tie judošiai veža mūsų žmones. Jau nuo pat ryto du garvežiai prikabinoti ir jau užkalinėja vagonus. Sako, kad tuoj veš, bet kur, tai niekas nežino. Naj! Tėtis su vyresniuojų išsoko pro langą. Tėtis šokdamas dar surikęs, kad, girdi, nebijotų, nes mamos su mažais vaikais neims. Paėmė visus keturis, o tą mažąjį tai be-

veik nuoga iš lovos ištraukė. Aš čia turiu maiše duonos. Kad būtų galima nors duonos paduoti. Ale kareiviai neprileidžia nė iš tolo. Mes jau vakar visą dieną ir šiandien grūdames, šaukiame ir gražumu prašome, kad nors vaikams leistų paduoti duonos, bet rusų kareiviai atstato šautuvus ir neduoda priėti.

Laikydama maišą su duona, Eglė prisigrūdė tiesiai prie paskutinio vagono, kuris dar buvo neužkaltas. Ji aiškiai, jau iš tolo pamatė tarpduryje stovinčią mamą su veltine skara rankose. Prie josios prisiglaudęs buvo Sauliukas. Vienplaukis, šviesiai mėlynais marškinėliais, trumpom kelnytėm ir basas. Kitų vaikų ji nematė.

– Mama. Mamute! – suriko Eglė nesavu balsu, pamačiusi motiną. Jos balsas susimaišė su žmonių šauksmais, ir mama neišgirdo.

– Mama! Mama! Aš čia! – puolė ji pro kareivį tiesiai prie vagono, bet rusas atstatė šautuvą su ilgu durtuvu ir suriko:

– Niepodchadit! Zaproščeno!

Tik tada Eglė išgirdo, kad visoje stotyje skambėjo rusų kareivių balsai:

– Niepodchadit! Zaproščeno!

– Mama! Mamute! Pažiūrėk į šitą pusę! Pažiūrėk! – kartojo ji pro ašaras.

Žmonės iš minios mėtė ryšulėlius su maistu ir drabužiais. Mažesnius ir didesnius pundelius. Tačiau žmonės vagonuose negalėjo jų pagauti. Kai kurie vyrai dar bandė griebti, bet ryšuliai atsimušdavo į sienas ir nukrisdavo po vagonų ratais.

– Jau veš! Jau veš! – kažkas pradėjo garsiai šaukti iš minios. Ir tikrai. Enkavedistai ir kiti stoties pareigūnai stumdė žmones į vagonų vidų, užkalinėjo duris lentom, lipidė kažkokius popierius ir su kreida žymėjo numerius. Žmonės pro lengelių geležines grotas kišo laukan rankas, norėdami atsiveikinti. Kiti tik taip sau mosavo pasilikusiems, o gal šaukėsi pagalbos. Minia spaudėsi prie traukinio, kaip įsiutusi jūra. Eglė matė, kaip jos mamą ir Sauliuką pastūmė gilyn ir tada uždarė vagono duris.

Traukinys buvo paruoštas nežinomai kelionei. Netrukus sušvilpė garvežiai, kažkas mojav o raudonom vėlevėlėm ir davė ženklą važiuoti. Sunkiai velkant garvežiams, dunktelėjo vagonai vieni į kitus, ir traukinys vingiu, kaip raudonas žaltys, pasuko į pagrindinius bėgius.

Prakeikti rusai! Žmogžudžiai! Korikai! Veža mūsų žmones! – šaukė verkdam a minia. Dejavimai susimaišė su keiksmiais, verksmas su malda. Lyg audra būtų nubloškusi visą stotį. Stūmėsi žmonės prie tolstančio traukinio, bet prasilaužti pro kareivių durtuvus nepajėgė. Kai kurie, kaip iš proto išėję, kėlė rankas aukštyn ir šaukėsi dangaus keršto. Tik rusų kareiviai, atstatę į žmones savo šautuvus, ramiai sau žiūrėjo, atlikę tarnybą, gal būt, nesuprasdami, kas čia atsitiko.

Eglė, stovėdama minioje, girdėjo tolstančių ratų dundėjimą, lyg giesmės aidą „Marija, Marija“, lyg žodžius „Lietuva brangi“, bet viskas susimaišė su verksmu ir dejavimais žmonių.

– Verk, Eglute! Verk, vaikeli! Bus lengviau, – ramino ją Blažienė, pati paplūdusi ašaromis.

– Mano vargšė mama... O mūsų Sauliukas... Dieve, kodėl juos veža? – kartojo Eglė pamažu.

Ji stovėjo tarp žmonių ir lyg pro rūką vis dar žiūrėjo į tolstantį traukinį, o rankose laikė stipriai suspaudusi maišą, kuriame buvo pasilikusi duona.

• ORGANIZACINĖ VEIKLA

K. L. K. MOTERŲ DRAUGIJOS ATSTOVŲ SUAŽIAVIMAS TORONTE

K. L. K. Moterų Draugijos skyrių atstovų suvažiavimas įvyko Toronte, 1967 m. balandžio 29-30 dienomis. Suvažiavime dalyvavo apie 50 atstovų iš Hamiltono, Montrealio, Londono, Delhi ir Toronto abiejų skyrių: Šv. Jono Krikšt. par. ir Prisikėlimo par. Šis suvažiavimas sušauktas tikslu bendrai pasidžiaugti skyrių nuveiktais darbais ir nustatyti gaires ateities veiklai.

Suvažiavimo posėdžiai vyko naujoje ir jaukioje Prisikėlimo parap. salėje. Suvažiavimą atidarė Centro Valdybos pirmininkė A. Sungailienė. Po Centro V-bos dv. Vado Tėvo Placido invokacijos į prezidiumą pakviesta pirmininkė O. Jonaitienė iš Toronto ir I. Daniilūnienė iš Londono; sekretorėmis — Bražienė ir Reginienė iš Toronto.

Ryto posėdžiui pirmininkavo O. Jonaitienė.

Po sveikinimų, mandatų ir rezoliucijų komisijų sudarymo ir praeito (8-jo) suvažiavimo protokolo priėmimo įvyko Centro Valdybos, Centro revizijos komisijos, „Moters“ žurnalo redaktorių ir administratorės bei skyrių atstovų pranešimai.

Centro Valdybos, pirmininkė A. Sungailienė savo pranešime plačiau apstojė prie „Moters“ žurnalo reikalų ir įvykusių pasikeitimų žurnalo redakcijoje. Pereitame suvažiavime, sudarytos redakcinės komisijos pirmininkei p. L. Imbrasienėi pasitraukus iš pareigų, pereinamąjį birželio mėnesį redaktorėmis pakviesta Z. Daugvainienė ir N. Kulpavičienė.

Tylos minute buvo pagerbta buvusioji žurnalo redaktorė ir vėliau redakcinės komisijos narė a.a. Iz. Matusevičiūtė. Velionė prisiminta kaip didelė asmenybė, kovojanti už augštesnį idealą, nesutelpantį kasdienybės rėmuose ir todėl nevisuomet gyvenime suprasta.

„Moters“ žurnalo redakcijos pranešimus padarė abi redaktorės (Z. Daugvainienė ir N. Kulpavičienė), pabrėž-

damos reikalą remti žurnalo leidimą ir pasidžiaugdamos, kad žurnalo reikalai vis gerėja, atsirandant didesniams bendradarbių skaičiams. Redakcija, talkinama Centro Valdybos ir skyrių, surengė dailininkės J. Paukštienės darbų parodą.

„Moters“ administratorė B. Pabedinskienė padarė finansinį pranešimą. Centro revizijos komisijos pranešimą padarė S. Miniotienė.

SKYRIŲ VEIKLA. Iš skyrių veiklos pranešimų buvo matyti, kad jie stengiasi įgyvendinti draugijos tikslus, ugdat katalikės lietuvės asmenybę, keliant jos tautinį, visuomeninį ir socialinį susipratimą. Kadangi skyrių veikla buvo ypatingai plati ir įvairi, tenka paliesti kiekvieną skyrių atskirai.

Londono (pirmininkė I. Daniilūnienė) skyrius talkininkauja parapijai, lietuvių bendruomenei, jaunimo organizacijoms, bei lituanistinei mokyklai įvairių parengimų progomis. Remiama į vargą patekę tautiečiai. Skyrius gausus susirinkimais, kas metai ruošiamas Užgavėnių balius ir bendros Kūčios, suruoštos vaisė Lithuanistinės mokyklos mokiniams, pravesta loterija parapijos skolos sumažinti, ruošti šokiai rudens sezono atidarymo proga, šventadieniais po šv. Mišijų parduodama kava bei kepiniai, prižiūrimi bažnyčios liturginiai rūbai, rūpinamasi gėlėmis, bei kitais bažnyčios puošimo reikalais.

Iš kultūrinių parengimų pažymėti: religinis koncertas, eilė kultūrinių paskaitų, surengtas vietinio jaunimo literatūrinis vakaras, ruošiami metiniai dvasiniai susikauptimai, renkama Metų mergaitė, užprašoma skyriaus vardu šv. Mišios įvairiomis progomis.

Užsimota padėti siuntiniais Suvalkų trikampio lietuviams, pagerbti iš Lietuvos atvykusius tautiečius, dalyvauti Kanados šimtmečiui paminėti „Centennial Hall“ atidaryme tautinių šokių grupė bei dailės išdirbinių ir kepinų paroda.

Delhi sk. (pirmininkė A. Ratavičienė). Šis skyrius nuo pereinamo suvažiavimo turi jau trečią valdybą. Valdybų posėdžiauta 16 kartų. Turėta 6 visuotiniai susirinkimai su įvairių temų paskaitomis. Kiekvienos valdybos rūpestis — skyriaus kasos papildymas. Ruošta parengimai su šokiais, bufetu, loterija ir programa. Kiekvienais metais suorganizuojamas kepinų išpardavimas, parapijos salėje verdamas kava. Surinkti pinigai naudojami ligonių lankymui, siunčiami siuntiniai į Suvalkų trikampį, padedama bažnyčiai išsimokėti įsigytą monstranciją, šelpiama lietuviška mokykla. Kasmet skiriamas aukos Vasario 16 ir Saleziečių gimnazijoms, pasiūsta auksa Šiluvos šv. Marijos koplyčiai Vašingtone, remiamas vietinis sporto klubas, „Moters“, „Tėviškos Žiburiai“. Aukojama šv. Mišiom už mirusius nares.

Šio skyriaus organizacinis darbas yra gan keblus, nes nars skiria ilgos distancijos, be to tos pačios narės darbuojasi ir kitose srityse: mokykloje, parapijoje, bendruomenės veikloje.

Hamiltono skyrius, vadovaujamas p. Rakštienės, nuo pereinamo suvažiavimo turėjo septynis įvairaus pobūdžio susirinkimus, kurie buvo pajavairinti paskaitomis ir rankdarbių parodėle. Apilankyta apie 200 ligonių, kiekvienam iš jų įteikta dovanėlė, atnaujintas saleziečių būrelis, bendradarbiaujama su parapija, bendruomene, šeštadienine mokykla. Dalyvauta Motinos Dienos minėjime, Ramovėnų šventėje. Buvo suruošta Marijos Šventė ir ta proga užprašytos šv. Mišios už mirusius nares, suruoštas tradicinis blynų balius, dalyvauta Vasario 16 minėjime, prisidėta prie Kristaus Karsto puošimo, prie vaisių parengimo šeštadieninės mokyklos mokytojų konferencijos proga. „Tėviškos Žiburiai“ palikta kaip auksa 5 jų šėrai.

Numatyta suruošti madų paroda, ekskursija, prisidėti prie dr. prelato J. Tadarauksio pagerbimo, paremti „Moteri“.

Montrealio skyrius turi 70 narių. Nuo pereinamo suvažiavimo sudaryta jau trečia valdyba. Pirmajai iš jų vadovavo p. Kerbelienė, kurios pirmininkavimo metu suruošta metinė šventė su idomia dr. M. Ramūnienės paskaita. Nuo 1965 iki 1966 m. skyriui vadovavo E. Navikienienė. Suruošta Užgavėnių balius ir metinė šventė, kurią savo paskaita pajavairino viešnia iš Toronto I. Kairienė. Paaukota „Moters“ žurnalui, Centro Valdybai. N. P. Seselėms, Baltijos stovyklai, skautams, parapijos lidams įsigyti. Buvo uoliai lankomi ligoniai, užprašomos šv. Mišios už mirusius nares, rūpinamasi šalpos reikalais. Pereinamos metinės šventės metu sudaryta nauja valdyba, kuriai pirmininkauja dr. V. Giriūnienė. Suruošta Seselių namuose uždaros rekolekcijos. Rudeniop numatyta suruošti turtingą loteriją. Prie šio skyriaus veikia dar vienas padalinys — Rosemonto Ratelis, įsteigtas dr. V. Giriūnienės pastangomis. Turėta 63 susirinkimai su paskaitomis ar diskusijomis. Suruošta keletas išvykų, pagerbtuvių, išleistuvių. Aplanakyta ligoniai, užprašytos mišios, paaukota šalpos reikalams. Šiuo metu Rosemonto rateliui vadovauja A. Grigelienė.

K. L. K. Mot. D-jos c. v. vicepirmininkę p. T. SEKONIENĘ,

mylimai motinai Lietuvoje mirus, nuoširdžiai užjaučiame

Centro Valdyba.

Mielą bendradarbę p. A. ŠARŪNIENĘ ir šeimą nuoširdžiai užjaučiame, mylimam vyrui ir tėveliui mirus.

„Moters“ redakcija ir leidėjos

K. L. K. Mot. D-jos suvažiavimas Toronte. Pirmoje eilėje iš kairės: A. Kuolienė, N. Kulpavičienė, T. P. Barius OFM, O. Čepkienė, O. Jonaitienė, A. Sungailienė, I. Daniliūnienė, T. Kijauskas S.J., Z. Daugvainienė, dr. E. Norvaišienė, S. Miniotienė ir kitos atstovės, bei viešnios

Šv. Jono Krikšt. parapijos Toronto skyrius nuo pereinamojo suvažiavimo turėjo 13 susirinkimų, pusė iš jų buvo pajaukintos paskaitomis įvairiomis temomis. Suruošta paskaita su vaisiais jaunoms mergaitėms. Užprašomos šv. Mišios įvairiomis intencijomis, pareiškiamos užuojautos per laikraštį narėms mirus jų artimiesiems, narės sveikinamos šeimos jubiliejų progomis ir su naujagimiais, lankomi ligoniai su katalikiška spauda ir pakieteliais ir pinigėmis dovanomis, šelpiamos į vargą patekusios šeimos. Pasiųsta 194 siuntiniai į Europą, kurių persiuntimo dalį apmoka parapijos klebonas kun. Ažubalis. Įsteigtas būrelis Tyliajai Bažnyčiai Lietuvoje remti, prenumeruojami "Tėviškos Žiburiai" Vokietijoje sudijojantiems lietuviams. Aukota Lituanus žurnalui, Jaunimo Kongreso reikalam, Šeštad. Maironio vardo mokyklai Toronte, ateitininkų reikalam, parapijai, "Moters" žurnalui, Centro Valdybai "Tėviškos Žiburiams" paaugukota še-

res, dvasios vadas — kun. P. Ažubalis.

Prisikėlimo parapijos skyrius turi 135 aktyviai įsijungusias nares. Skyrus veikla yra plati ir išeina toli už parapijos ribų. Ji reiškiasi karitatyvine, kultūrine ir savės ugdymo srityse. Karitatyvinė sritis nuveikti šie darbai: aplankyta 150 ligonių ir senelių, sušelotos kelios šeimos, pasiųsta 6 siuntiniai į Vokietiją Vasario 16-jai gimnazijai. Aplankomos narės, susilaukusios naujagimio. Remiamos kultūrinės bei švietimo institucijos, jaunimo organizacijos: ateitininkai, skautai, sporto klubas "Aušra" ir ju stovyklos, šeštadieninė lietuviška mokykla, studentai, vaikų darželis. Paremta Šiluvos koplyčios statyba Vašingtone, lietuviška spauda "Tėviškos Žiburiai", "Ateitis", "Lituanus".

Suruoštas iškilmingas skyriaus dešimtmečio veiklos paminėjimas su koncertu. Ta pačia proga suruošta skyriaus narės S. Kvietienės darbų paroda. Verbų sekmadienį atidarvta dail. H. Zmuidzinienės dailės darbų paroda.

muose, neatsakoma pagalba ir bendruomenei, bandoma įtraukti į draugiją jaunas ponias. Šiuo metu valdybai pirmininkauja A. Kuolienė. Dvasios vadas Tėv. Placidas.

Suvažiavimo proga už nuopelnus į garbės nares buvo pakeltos Z. Daugvainienė iš Toronto, E. Navikėnienė ir O. Motuzienė iš Montrealio.

Po skyrių atstovų pranešimų įvyko trumpas religinis susikaupimas ir po to bendri pietūs Prisikėlimo parapijos kavinėje.

Popiečio posėdžiui pirmininkavo I. Daniliūnienė iš Londono. Tėvo Placido pasiūlymu papildyti istatai, liečią skyrių mokesčių Centro Valdybai. Nutarta C.V. skirti 10% nuo parengimų pelno. Vienbalsiai priimtos I. Imbrasienės perskaitytos rezoliucijos. Į naują Centro Valdybą išrinktos A. Sungailienė, dr. O. Gustainienė, T. Sekonienė, S. Petraitienė ir E. Čižikienė. Kandidatėmis Simkevičienė ir V. Valaitienė. Revizijos komisija perrinkta ta pati: S. Miniotienė, L. Murauskienė ir F. Urbonienė.

Darbo dienos pabaigoje pasidžiaugta gera suvažiavimo nuotaika ir sklandžiu pravedimu. Ponia Rakšienė pasiūlė sekantį suvažiavimą šanti Jau-nimo Centre Hamiltone. Po diskusijų sekė linksmoji dalis — V. Judzentavičiūtės paskaita tema "Pasikalbėjimo Menas", vaizdžiai pailiustruota poniu A. Sungailienės, I. Kairienės ir E. Čižikienės.

Sekmadienį buvo atlaikytos šv. Mišios už mirusias ir gyvas parapijos nares Prisikėlimo bažnyčioje. Atstovės ir Draugijos narės dalyvavo organizuotai, pasipuošusios tautiniais drabužiais, su skyrių vėliavomis. Šv. Mišias atlaikė ir turiningą pamokslą pasakė Montrelio skyriaus dvasios vadas tėvas G. Kijauskas.

Po pamaldų Prisikėlimo parapijos naujoje salėje įvyko agapė, suruošta abiejų Toronto skyrių. Gausiai susirinkusios viešnios su dideliu susidomėjimu išklausė dr. A. Sidlauskaitės iš Otawos paskaitos. Prelegentė paprastais suprantamais žodžiais išdėstė šeimos sugyvenimo meną, išryškindama priežastis, dėl kurių moterys dažnai jaučiasi nelaimingos.

Suvažiavimo pabaigoje p. Kuolienė pristatė garbės viešnius, dvasios vadus ir naują Centro Valdybą. Ji padėkojo pirmininkėms, dvasios vadams ir atstovėms už giedrią suvažiavimo nuotaiką, pakviesdama Tėvą Kijauską pravesti sekančias uždaras rekolekcijas, o nares gausiai jose dalyvauti.

P. A. Sungailienė daro pranešimą

rų už \$30, suruoštas pagerbimas baigu-siems aukštuosius mokslus ir įteikta po vertingą lietuvišką knygą su tautine juostele. Suruoštos primicijos kun. Januškaitis ir išleistuvės kun. Staškevičiui, atšvėsta 15 m. atsikūrimo šventė, suruošta 5 pobūviai lėšoms sukelti. Talkinama bendruomenei, parapijai, stovyklai Wasagoje, Katalikų Federacijai, seselėms Toronte. Skyrius turi 67 na-

Suvažiavimo registracija — p. Čižikienė ir p. Kaknevičienė

Savės ugdymas vyksta keliais būdais. Susirinkimai daromi kas mėnesi, išskyrus vasarą. Jie gausiai lankomi. Be 18 susirinkimų turėta viena moterų popietė. Turėta 16 paskaitų su diskusijomis, suruošta ekskursija į Bramptono gėlynus. Suorganizuoti virimo-kepimo kursai, ligonių priežiūros namuose ir pirmosios pagalbos kursai.

Dvasiniai skyriaus reikalai taip pat nepamiršti. Kiekvieno susirinkimo proga laikomos šv. Mišios narių intencija. Užprašomos šv. Mišios už narių artimuosius ir už mirusias nares. Skyrius lūdi netekęs 3 darbščių ir aktyvių narių. Kasmet ruošiamos uždaros rekolekcijos moterims ir merginoms, kuriomis susidomėjimas vis didėja.

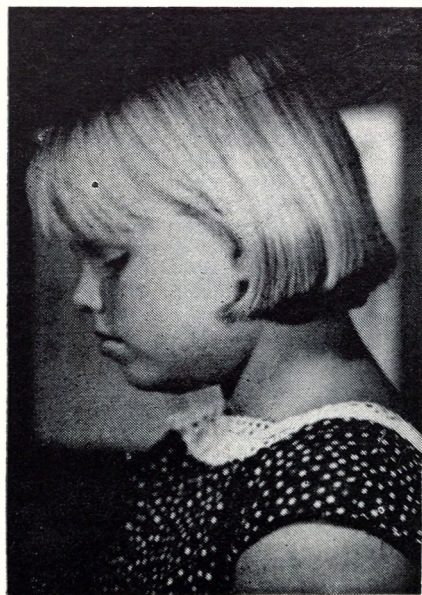
Kasai papildyti ruošiamas Užgavėnių Baliaus, talkinama parapijos parengi-

• MOTERYS PASAULYJE

Chem. G. Valterytė, pasižymėjusi lietuvaitė ir studentė Anglijoje, baigė Birminghamo universitetą, gaudama biochemikės B. Sc. laipsnį. Jaunoji diplomantė jau nuo pat vaikystės priklausė įvairiom lietuviškom jaunimo ir sporto organizacijom. Taip pat aktyviai reiškėsi ir visuomeniškoje veikloje. Gimnazijoje buvo viena iš pirmųjų mokinių ir universitetą

Muz. D. Skrinkaitė perėmė Toronte "Varpo" choro vadovavimą. Jaunajai dirigentei linkime sėkmės.

Rasutė Arbaitė, 12 metų amžiaus, gabi lietuvaitė iš Santa Monica, Calif. Jau nuo ketverių metų pradėjo reikštis meniniais gabumais, dalyvavusi daugelyje meno mėgėjų parodų, kuriose gavo pirmąsias premijas. Rasutė yra rašytojos ir architekto Arbų dukrelė.

Rasutė Arbaitė (viduryje) su talkininkėmis po surengtos savo meno parodėlės iš kairės: V. Kevalaitytė, A. Pakalniškytė, V. Kevalaitienė, Z. Černienė, muz. G. Gudauskienė ir B. Čiurlionienė.

Tarptautinių Klubų Naujienų Biuletinyje (vasario mėn.) tilpo straipsnis **Ligijos Šviesa**.

Ligijos Šviesa — vėliausia dovana Gen. Moterų Klubų Federacijos būstinei — 4 eilių kristalo lempa, padovano-ta Lietuvių Moterų Federacijos Chicago Klubo a. a. Ligijos Bieliukienės, LMKF pirmininkės ir GFWC Tarybos narės atminimui. L. Bieliukienė staigiai mirė 1966 b. birželio mėn. 28 d. Kandelabra primena kilnią asmenybę, kuri taip pasišventusiai dirbo laisvės siekime ir uoliai veikė G.F.W.C.

Nuoširdi padėka p. Krauchunienei, pirmininkei ir Chicago Klubui narėms už šį konkretų prisiminimo parodymą, kuriuo galės pasidalinti visos Gen. Moterų Klubų Federacijos narės bei gauti inspiraciją iš **Ligijos Šviesos** — šviesesnės ateities simbolio.

Žurn. E. Čekienė, "Moters" žurnalo bendradarbė, dalyvavo New Yorke surengtame Lietuvos Moters Teisme, kaip gynėja.

Čikagos meras Richard J. Daley priima pavergtų tautų atstovus, iš kairės: P. Vaitaitienė, M. Krauchunienė ir serbų atstovė. Nuotr. V. Noreikos

Ponia Jadvyga Tūbelienė kalba atsisveikindama su Washingtono lietuvių kolonija. Iš kairės į dešinę: Elena Kačinskienė, Bronė Tautvilienė (Washingtono Moterų Klūbo pirmininkė), Jadvyga Tūbelienė, Birutė Saldukienė, Aleksandra Zalubienė

ATSISVEIKINIMAS SU JADVYGA TŪBELIENE

Ilgus metus gyveno ir dirbo Washingtone buvusi Lietuvos Ministerio pirmininko ir Finansų Ministerio žmona Jadvyga Tūbelienė-Chodokauskaitė.

Ponia Tūbelienė yra išmynusi ilgą savo lietuviškos veiklos kelią. Dar prieš Lietuvos valstybės atsikūrimą, būdama jaunutė, ji pradėjo reikštis lietuviškoje spaudoje ir dėstyti lietuvių kalbą ir Lietuvos istoriją Petrapilio lietuvių pabėgėlių gimnazijoje. 1917 metais baigė Petrapilio universitetą ir per Švediją grįžo Lietuvon. Lietuvos atgimimo rytmėjų darbų buvo begalės, o darbininkų trūko. Anksti ji pradėjo eiti atsakingas pareigas. 1918 metais ji buvo paskirta vesti Liet. informacijos centrą Berne (Šveicarijoje). 1919 metais suorganizavo ir vedė Liet. informacijos centrą prie Lietuvos Taikos Delegacijos Paryžiuje. Grįžusi Lietuvon, dar kurį laiką buvo Eltos direktore. 1927-1929 metais redagavo Tautininkų Balsą. Vėliau iš oficialiųjų pareigų pasitraukė ir darbavosi moterų ir socialinės apsaugos srityje. 1940 metais pasitraukė iš Lietuvos ir dirbo Washingtono dėstydamą rusų kalbą universiteto profesorės titulu. Šį pavasarį ponia Tūbelienė išėjo į pensiją, ir neseniai apleidė Washingtoną.

Prieš apleidžiant Washingtoną, š.m. balandžio mėn. 30 dieną, Washingtono Lietuvių Moterų klubas (kurio pirmininkė yra Bronė Tautvilienė), su ruošė jaukiuose ponų Viliamų namuose poniai Tūbelienei, klubo garbės narei, išleistuves. Atsisveikinimo žodžius tarė klubo pirmininkė, Washingtono Lietuvių Bendruomenės atstovė, o taip pat ir Washingtono šeštadieninės lietuvių mokyklos vedėja palinkėdama poniai Tūbelienei sėkmės saulėtoje Floridoje, Miami. Ten ji ruošiasi apsigyventi ir, gal būt, rašyti savo atsiminimus.

Gausiai susirinkusiems vašingtoniečiams dėkodama už jaukiai praleistus metus ir atsisveikinimo popietę, ponia Tūbelienė tarp kitko pastebėjo,

KIEK YRA MOTERŲ LAIMEJUSIŲ NOBELIO PREMIJĄ?

Nobelio premija egzistuoja 66 metus (nuo 1901 m.) ir per tą laiką 14 moterų yra apdovanotos ta premija. Vyrų laureatų per tą laiką buvo 346. Moterų laureatų sąrašą pradėjo lenkė Marie Curie-Skladkowska, kuri kartu su savo vyru prancūzu mokslininku Pierre Curie gavo Nobelio premiją 1903 m. 1905 metais austrė Bertha von Suther gavo taikos premiją. 1909 metais literatūros premija atiteko garsiajai švedų rašytojai Selma Lagerlof. 1911 metais Marie Curie-Skladkowska gavo antrą Nobelio premiją už išradimus chemijos srityje. Po to per 15 metų nė viena moteris Nobelio premijos negavo. Tik 1926 metais italų rašytoja Grazia Deledda buvo atžymėta ta premija, ir 1928 metais norvegė rašytoja Sigrid Undset. 1931 metais taikos premija buvo dekoruota amerikietė Jane Adams. 1935 metais Nobelio premiją gavo didžiosios Marie Curie Skladkowskos duktė Irena Joliot-Curie kartu su savo vyru Jean Frederic'u už išradimus fizikoje. 1938 metais tapo laureate Amerikos rašytoja Pearl S. Buck, o 1945 m. Čilės rašytoja Gabriela Mistral. 1946 metais Nobelio taikos premiją gavo amerikietė Emily Greene Balch. Po metų Nobelio premiją iš psichologijos ir medicinos išeitė mokslininkė Gerty T. Cori ir jos vyrui. Amerikietė Mary Goeppert - Mayer gavo premiją iš fizikos (kartu su kitais mokslininkais), o 1964 metais ta premija atiteko anglei Dorothy Chrowfoot Hodgin (iš fizikos). 1966 metais Nobelio premiją laimėjo Izraelio rašytojas Joseph Agnon ir žydė rašytoja ir poetė Nelly Sachs, 74 metų, iš Vokietijos nuo hitlerizmo represijų pabėgusi į Šveicariją.

kad atsiminimus rašyti nėra lengva norint nušviesti daugiau aprašomojo laikotarpio įvykius, negu iškelti savo reikšmę.

Gražina Krivickienė

ISKELIAVUS AMŽINYBĖN

A. a. Izabelę Matusėvičiūtę prisiminus

Pažinau ją Vytauto D. universitete tik iš tolo. Gyva, linksmas, pilna energijos ir sąmojaus ji buvo visuomet. Susirinkimuose ar šiaip diskusijose visada drasi ir atvira. Vėliau išgirdau, kad ji drauge su lituaniste Mikalaukaite važiuoja į Berlyno universitetą gilinti baltistikos studijų. Daugelis iš mūsų lyg su mažu pavydo karteliu skaitėme apie tai laikraščiuose. Užsienis viliojo mus visus. Tai buvo kažkas nepaprasta. Mums, kurie toliau iš savo parapijos kiemo nebuvo iškėlę kojos, visiems buvo lyg išsvajota pasaka, nepasiekiamas šalis.

Vieną dieną, kai jau buvau mokytoja Kauno IV-jų gimnazijoje, iš Švietimo ministerijos atėjo pranešimas, kad yra paskirta mano pavaduotoja, nes pati laukiausi šeimos prieauglio ir turėjau gauti ilgesnes atostogas mokslo metu. Ir kaip nustebau, kai pamačiau didžiosios pertraukos metu I. Matusėvičiūtę gimnazijoje. Girdėjau, kad ji buvo jau sugrįžusi iš užsienio, ir žinojau, kad yra kelių žurnalų bendradarbė. Kai ji pasveikino mus gražia savo kapsų šnektą, tai, rodos, net atgijo visas mūsų mokytojų kambarys. Direktoriui inž. Čiurlioniui nei inspektorei dr. Prielgauskienei (abu jau seniai mirę taip pat) nereikėjo daug pastangų mus supažindinti. Pažintis tarp mokytojų ir jos užsimezgė tuoj pat jos pačios gyvumu ir energija. Ji tuoj priėjusi prie manęs, juokavo, kad kur gi ta kaltininkė, kuri jai davusi darbo. Ji taip pat liepusi man susirūpinti, kad garnys būtinai atneštų sūnų, nes Sūduvai reikia karžygių. "Žiūrėk man, kad būtų sūnus, nes kitaip neateisui pavaduoti", juokavo. "Ką Dievas duos, tai bus ir gerai. Juk pasirinkti negali", juokavau ir aš. Ji pasakojo mums apie Berlyną, Hamburgą ir jų universitetus. Sužinojome, kad ji turinti daug surinkusi naudingos lituanistikai medžiagos, bet niekas nenori išleisti. Ji skundėsi, kad sugrįžusi negalinti gauti nei geresnio darbo, nes yra moteris. Tuo tarpu kai kurie iš vyrų vienu kartu yra apšėdę kelias vietas ir moterims neužleidžia. Mačiau ją dar kelias dienas ir tada, perdavusi savo klases, pradėjau atostogas...

Kitais metais, grįždama po pamokų iš gimnazijos, sutikau ją visai netikėtai Laisvės alėjoje Kaune. Ji buvo susirūpinusi ir skundėsi, kad Vilniuje susikirtusi su rusų politruku, nes jau nebegalėjusi klausyti, kai jis niekino Lietuvą ir mūsų kariuomenę. Kad nesuareštuotų, ji pėkščia, tik portfeliumi nešina, išėjusi iš Vilniaus ir dabar atvažiavusi į Kauną.

Praėjo keleri metai. Praūžė baisusis karas, ir Vokietijos sugriautuose miestuose gyvenimas prasidėjo iš naujo. Sutikau ją vėl. Tai buvo Hanau stovykloje katalikų moterų suvažiavime. Tokia pat šneki, pilna energijos, sąmojaus ir drasių žodžių. Tada išgirdau, kad ji studijuojanti lyginamąją kalbotyrą Goettingeno universitete. "Kaip keista, kad mes patys nežinome, kokių turtų turime savo kalboje", skamba

IZABELĖ MATUSEVIČIŪTĖ

Ir erdvės žvaigždės aš tiksliai
išskaičiuoju
Ir žemės ribas nesunku surasti.
Išmokau ir žiedu skaisčiuoju gėrėtis.
O širdį, ar tu ją išmokai suprasti?

(Petras Vaičiūnas)

Dienų tekmėje retėja mūsų gretos
išeivijoje. Kai draugai ar pažįstami,
baigę žemiškojo gyvenimo kelią pasi-
traukia, man prisimena Jono Aisčio
žodžiai — „Kai pamanau apie laiką,
man jo gaila ne todėl, kad jisai nebe-
griš, bet kad aš jojo, rodos, nemačiau.
Kai prisimenu žmones, jų daugio jau
nėra, jaučiuosi kaltas, kad nemokėjau
jų tinkamai pažinti ir kiekvieną kartą
įgauna naujų niuansų. Iš tikrųjų, daž-
nai mes tariamės pažįstą žmogų, o rim-
ties valandą — mirties akivaizdoje —
tesuvokiam, kaip mažai apie jį žino-
me ir esam nepastebėję subtilių jojo
dvasios poreikių. Laikas gi yra negriž-
tamai pasitraukęs.“

Šaltą šių metų pavasarį iš mūsų
tarpo išsiskyrė visuomenininkė, moky-
toja Izabelė Matusevičiūtė. Balandžio
mėn. 17 d. velionė buvo gausaus tau-
tiečių būrio palydėta į amžino poilsio
vietą Toronto Sv. Jono lietuvių kapi-
nėse.

Izabelė Matusevičiūtė gimė 1906 m.
gruodžio 7 d. Geisteriškių kaime, Su-
valkijoje. Gausioje Matusevičių šeimo-
je, ji buvo dešimtas vaikas.

Gyvo būdo mergaitė iš pat mažens
veržėsi į mokslus, į platesnį pasaulį.
Mūsų krašto kaimiečiai tėvai vertino
mokslą daugiau negu turtą. Izabelė mo-
kėsi Kybartų Žiburio gimnazijoje; bai-
gusi ją 1927 m. įstojo į V. D. U-to Teo-
logijos Filosofijos fakultetą pasirink-
dama pagrindiniu dalyku lituanistiką.
Baigimo diplomą gavo 1933 m. Nuo
1932 m. buvo lietuvių kalbos ir lite-
ratūros mokytoja Lazdijų gimnazijoje,

man ir šiandien josios žodžiai. „Kar-
tais mes gėdinamės traukiny ar tram-
vajuje kalbėti lietuviškai, o vokiečiai
studentai seka kiekvieną lietuvių kal-
bos žodį ir stengiasi jį atsiminti. O ge-
riausi studentai — ne lietuviai, bet ki-
tataučiai. Net buvau pritrunkta, kai,
įėjusi į auditoriją, išgirdau senuką pro-
fesorį vokiečių kalbant lietuviškai. Be
to, koks didelis lituanistikos skyrius ir
kiek daug vertingos medžiagos apie
lietuvių kalbą yra surinkta Goettinge-
no seminaruose. Nemokėjome ir ne-
mokame vertinti tų turtų, kuriuos tau-
ta sudėjo į gimtosios kalbos lobyną“,
baigė ji.

Naujame pasaulyje vėl skaičiau apie
ją. Ji gyveno Kanadoje, dirbo kultū-
rinį ir visuomeninį darbą, dėstė augš-
tesniuose lituanistikos kursuose ir re-
dagavo „Moteri“.

Šiandien ji iškeliavo amžinybėn, pa-
likdama visus rūpesčius ir vargelius.
Toli nuo savo tėviškės, dėl kurios ji
sielojosi negerovėmis ir džiaugėsi lai-
mėjimais. Lai būna jai lengva svetinga
Kanados žemė, priglaudusi ją laikinai,
kad amžinai prisikeltų.

S. Vilkauja

vėliau Kybartų komercinėje mokyklo-
je. Gavusi stipendiją 1937 m. gilino
baltistikos studijas Berlyno u-tė ir
1938 m. fonetikos institute, Hamburge.
Disertacijai pasirinko temą: „Mozerkos
Slavačinskio giesmynas 1646 m.“ II-sis
p. karas užtikio ją Lenkijoje, kur ji
buvo nuvykusi rinktis medžiagos savo
temai. Iš Krokuvos per Vilnių grįžo
į Lietuvą.

1940-41 m. ji dirbo Kauno IV gim-
nazijoje. Rudenį persikėlė į Vilnių
ir dėstė lietuvių kalbą Ožėskienės mer-
gaičių gimnazijoje. Vokiečiams oku-
pavus Lietuvą ji pradėjo dirbti Lie-
tuvos Mokslų Akademijoje: prof. Bal-
čikonui vadovaujant dirbo prie Lietu-
vių kalbos žodyno.

Nuo gimnazijos dienų Izabelė pri-
klausė Ateitininkų organizacijai. Bū-
dama studente Kaune — ateitininkų
meno draugijai „Šatrijai“, bendradar-
biavo studentų ateitininkų žurnale
„Naujoji Vaidilutė“ ir kitur.

Studijų metu ir vėliau, mokytojau-
dama, mokinių talkinama, surinko
virš 1.000 kapsų tarmės žodžių Lietu-
vių kalbos žodynui. Tautosakos Archy-
vui Kaune davė virš 500 variantų dai-
nų ir pasakų. Išvertė A. Rachmano-
vos „Moterys Raudonojo Armijos“. Archy-
vum Philologicum (VIII 1939
m.) išspausdino jos darbą: „Kiek nau-
jos medžiagos prišau vardynui“.

Karo audros žiauriai palietė mūsų
kraštą ir žmones. Isabelei irgi teko
palikti mėgiamą darbą. Būdama tie-
saus būdo ir vertindama minties bei
žodžio laisvę, pasitraukė į vakarus, į
Vokietiją.

Karui pasibaigus Izabelė pradėjo
dirbti lietuvių tremtinių gimnazijoje
Eichstaette. Susidarius sąlygoms 1947
m. ji išvyko į Goettingeno u-tą studi-
juoti lyginamosios kalbotyros. Lietu-
viams pradėjus skirstytis įieškant ap-
sigyvenimui pastovesnių vietų užjū-
riuose, Izabelė emigravo į Kanadą ir
apsigyveno Toronte (1949 m.). Toronte
ji turėjo giminių.

Kanadoje jai neteko dirbti pasiruoš-
toje srityje. Čia ji dirbo įvairius dar-
bus, dažnai fizinį darbą. Laisvalai-
kiu, ypačiai pirmąjį dešimtmetį, ji visu
smarkumu įsijungė į lietuvių bend-
ruomenės kultūrinį ir švietimo darbą.
Darbų buvo daug, o norinčių dirbti ma-
ža.

1952 iki 1962 m. Izabelė buvo K. L.
B. Krašto Tarybos narė. K. L. B.
Kultūros Fondui vadovavo 1953-1960
m. 1952 m. pradėjo dirbti Toronto
Lituanistikos kursuose ir tiems kur-
sams vadovavo ketveris metus. Tėvynės
Prisiminimų radio programoje
įvairiomis progomis kalbėdavo litu-
anistikos temomis. Momento pagauta
nekartą susirinkime ar suėjime pasa-
kydavo ugningą kalbą, o karštų dis-
kusijų metu, Isabelei humoristiškai
sudramatizavus situaciją, atslūgdavo
įtampa.

Nuo 1952 metų ji priklausė Pabal-
tijo Moterų Tarybai Kanadoje.

1957 m. rudenį Kanados Liet. Kat.
Moterų dr-jos Centro Valdyba pakvie-

Izabelė Matusevičiūtė

tė Iz Matusevičiūtė redaguoti „Mo-
teri“, kuri iki tol buvo redaguojama
St. Prapuolenytės. „Moters“ redakte-
re Matusevičiūtė išbuvo septyneris me-
tus, t. y. iki 1964 m. rudens. Tais me-
tais K. L. K. Moterų dr-jos suvažia-
vimas, apsvaustęs žurnalo reikalus, re-
dagavimo darbui palengvinti, sudarė 5
asmenų redakcinę komisiją, kurioje
iki 1966 m. rugpjūčio mėn. buvo ir
Iz. Matusevičiūtė.

Pradedant 1958 m. Izabelė įsijun-
gė į Tautos Fondo veiklą ir buvo
Kanados centro valdybos sekretorė
iki pat mirties.

Sunku būtų suskaičiuoti jos laisva-
laikio valandas 18 metų bėgyje skir-
tas lietuviškiems reikalams.

Izabelė rūpinosi ir likusiais tėviš-
kėje. Giminėms ir lietuviams Suval-
kų trikampyje ji yra pasiuntusi per
10 metų, jos pačios teigimu, virš 100
siuntinių.

Visa kas lietuviška buvo jai sava,
artima ir svarbu. Ji nuolat sielojosi
priaugančios kartos menkėjančiu tau-
tiniu susipratimu, o ypač, kad dalis
čia baigusių augštuosius mokslus nu-
tolsta nuo lietuvių bendruomenės ir
veiklos.

Skaudu jai buvo, kad ji negalėjo
perduoti jaunesniems susikaupusio lie-
tuviško lobio. Nebuvo kas ima.

Izabelės Matusevičiūtės staigi mir-
tis sukrėtė Toronto lietuvius.

„Dar vienas lapas nukrito nuo mū-
sų tautos medžio“. — kalbėjo Stepas
Kairys KLB-nės vardu. „Mes vėl sto-
vime prie naujai pilamo kapo, susi-
rinkę pagerbti vieno veikliausių mū-
sų šeimos narių, taip jautriai tikėju-
sio į galutinę Gėrio pergalę, į lai-
mingesnę tėvynės ateitį.“

Ilsėkis ramybėje.

O. Gailiūnaitė

NAŠLĖS IR GYVANAŠLĖS

Pranys Alšėnas

Amžių bėgyje žmonija, anot van kouverietės, lietuviškos kilmės rašytojos (pagal motiną), Patricijos Young, turėjo daug moteriškojo pasaulio pavyzdžių, rodančių moterų ryžtingumą, kantrybę ir apsukrumą kuriuos jos naudojo abiem tikslams — geriems ir blogiems. Ir tai, girdi būta nuo Kleopatros ir Elenos trojietės laikų, ligi Katerinos Didžiosios ir Joanos arketės bei dar vėlyvesnio laikmečio.

Gero norėjusios sau ir žmonijai moterys ilgesnį laiką kovojo emancipacijos fronte, bet kovojo kantriai, garbingai ir, galima pasakyti, tikrai moteriškai, be jokio brutalumo — švelniai, kultūringai, kaip ir tinka jų lyties kovotojoms.

Tokia kova, geriau pasakius, kantriu ir pavyzdingu laukimu, moterys beveik visame pasaulyje, galima sakyti, laimėjo emancipacijos kovą. Visur jos išsikovojo, jei ne lygias, tai beveik lygias teises su vyrais.

Moterų kantrumo pavyzdžiai

O tokius pavyzdžius, kur gi daugiau ir kur gi geriau rastume, jei ne moterų našlystės dienose? Tada jos, nors labai daug kenčia, daug vargsta, beaugindamos šeimas, bet parodo ir begaliniai daug kantrybės, tiesiog, herojiškumo.

Rašytoja Dorothy Quirin Oderwald, washingtonietė, štai kaip vaizdžiai piešia našlės buitį:

“Našlė stovėjo ties frontiniu langu ir žiūrėjo į prasilenkiančius pro šalį žmones. Tie žmonės, deja, nebuvo tokie, kaip jos draugiškas kaimynas, į kurį ji galėdavo kreiptis patarimo ir gauti nors šiek tiek užuojautos. Gi daugelis kitų, taip pat kaimynų, kurie iš pradžių buvo draugiški ir užjauciantys, pagaliau, pasijuto tarytum pavargę našlės atžvilgiu, matyt, jiems atsibodo klausytis jos liūdny pasipaskojimų ir žiūrėti į nuolat jos veidu riedančias ašaras. Jie, galimas daiktas, galvojo, jog: “Juokis, ir visas pasaulis su tavim juoksis, verkdamas gi — pasiliksi viena verkti!”... Taip ir paliko jie našlę verkti vieną, be abejonės, tikėdamiesi, jog našlė susitvarkys pati save ir išmoks stovėti ant nuosavų kojų. Ji, dažniausiai atvejais ir išmoksta tai daryti — užsigrūdina ir kantriais neiša savo vargo naštą”.

Klausimų ir atsakymų kolumnistė, Ann Landers, našlėms šitaip rašo ir joms pataria: “Liūdėtojos, kurios per ilgai nešioja gedulą ir pilnas akis ašarų, dažniausia, pačios save izoliuoja nuo draugų ir, tarytum, nuo viso pasaulio”.

Esą jos galvojančios, jog pasaulis turi sustoti kelioms valandoms, o gal ir kelioms dienoms, kad nušluosčius našlei ašaras. Deja, pasaulis ir, netgi, buvo artimiausi našlės draugai ir draugės pilni savų bėdų ir problemų. Jie turi savąjį gyvenimą...

Mirus vyrui, našlė pasijunta emociškai ir fiziškai prislėgta. Ji tuomet

privalo iš pagrindų persiorientuoti gyvenime ir skubiai pratintis prie naujų pareigų, naujos atsakomybės. Ir kur, atrodo, ji begali kreiptis pagalbos, net gi suraminimo? Vyro mirtis — visoj nuogumoj iškelia šeimos krizę. Likusi našlė, galima sakyti, privalo persikraustyti iš seno, įprasto pasaulio, į naują — visai neįprastą ir nepažįstamą pasaulį. Ji pasijunta tarytum ištremiama iš tokio pasaulio, kuriame ji buvo įpratusi gyventi psichologiškai, medžiaginiai ir sociališkai. Ji jautėsi turinti teisę į vyrišką apsaugą ir buvo gaubiamą tarytum ažuolo pavėsyje vasaros kaitrų metu. Ir, štai, kita, deja, baisi realybė!

Likus našle, be abejonės, ji, tiesiog panikiškai, linksta prie bet ko: gimniečio, draugo, kaimyno ar pažįstamo. Daugiausia, žinoma, ji linksta ir ieško paguodos savo vaikuose, jei tokių liko. Impulsyviai ji ieško tokių žmonių, kurie jai parodytų užuojautos, užtūtų, suprastų jos sielvartą ir kančią.

Tačiau, faktai lieka faktais, našlės privalo pratintis (ir tai labai skubiai) gyventi savo jėgomis ir savo kantrybe. Jos prie to ir pripranta — užsigrūdina, kai kurios parodydamos ypatingai daug kantrybės ir pasiaukojimo vaikus išauginant, ir pačios save (kaip našlės) pastatant atitinkamam, garbingon pozicijon.

Netgi mūsų Viešpats Jėzus Kristus, gyvendamas nors neilgą, bet labai darbiningą gyvenimą šioje žemėje, rado laiką ir vietą našlei pagosti. Kaip didelį pavyzdį mes galėtume nurodyti į tai, kada Kristus padarė stebuklą Naime ir prikėlė iš numirusių našlės sūnų.

Taigi, našlių gyvenimas yra sunkus, bet, dažniausia, pavyzdingas ir garbingas. Deja, šiais laikais — esama nemaža ne tik našlių, bet ir gyvanašlių.

Pavyzdžiai iš priešingo taško

Šiais laikais, ypač gerbūviu pertekusioj Amerikoje (JAV-bėse, Kanadoj), esama labai daug išsiskyrusių šeimų. Be abejonės, daugelį šeimų išardo vyrai, nebesiryždami nešti priisiimtą atsakomybę ir palikdami vaikus ir žmonas. Tačiau mes apie tai nekalbėsime, nes bus ne į temą. Šiame rašinyje, kaip iš antraštės matyti, rašoma apie moteris — našles ir gyvanašles. Taigi, ir tokių esama. Ir moterys, dar vis tebekovodamos emancipacijos kovą, padaro daug neapgalvotų žygių. Jos palieka vyrus, išardo šeimas, o po to — iškrypta iš garbingo gyvenimo kelio — susidėdamos su svetimais vyrais, arba pradėdamos svetimvyriauti (pakaitalas vyrų svetimoterystei). Nebekalbėsime, žinoma, čia apie moterų, gyvenančių šiuose kraštuose, “išsikovotas” emancipacines teises — rūkyti, tiek pat kiek vyrai rūko (jei ne daugiau), girtuokliuoti, dėvėti dar mandresnes, negu vyrai, kelnes ir t. t. Čia stapterėsime tik ties lygiai ta pačia moterų “teise” šeimą išardyti, kaip vyrai ją išardo. Deja, tų moterų, kurių šiame žemyne yra daug, išardžiusių šeimas, gyvenimas

niekam pavyzdžio neteikia... Jos ieško kitų vyrų, pasidaro jų sugyventinėmis arba meilužėmis, pamina po kojomis Dievui duotą priesaiką prie altoriaus, sunaikina anksčiau turėtą garbę ir demoralizuoja tokiu elgesiu savo prieauginčius — vaikus.

Ne be reikalo žemaitkiemietis poetas, Vladas Slaitas, apie meilę šitaip eiliuoja:

“O, kaip lengva iškeist pomirtinio gyvenimo viltį

į kito vyriškio meilę,
nes daiktai, kuriuos matom,
yra daug stipresni negu tie,
kurių niekad nematom.

Yra žemiška meilė,
kuri žmogų išgano,
ir yra žemiška meilė,
kuri žmogų pražudo,
nes ji nieko negali pasiūlyt,
išskyrus kūnus...”

Betgi, baigdamas šį eilėrašį, poetas apie meilę, prasidedančią ir pasibaigiančią tik kūnuose, šitaip pasisako:

“Tokiai meilei pasibaigus,
pasilieka burnoj pelenų ir ašarų skonis.
Būtų buvę geriau, jeigu niekad nebūčiau pažinus
pelenų, kurie liko širdy mano
džiaugsmui užnuodyt...”

Taigi, moterys, besiryždamos patapti gyvanašlėmis, tepagalvoja ne vieną, bet geriau dešimtį (o gal šimtą?) kartų!

PIRKITE

ir

PLATINKITE

“MOTERS”

BAZARO

bilietus.

GERIAUSIA

PROGA LAIMĖTI

PUIKŲ LIETUVIŠKĄ

MENO KŪRINI!

(žiūrėti 29 pusl.)

SKAITYKITE IR PLATINKITE

“MOTERĮ”

Madų ir grožio pasaulis

VEDA IRENA KAIRIENĖ

DAŽYTI NAGAI

Moterys dažo nagus jau tūkstančiai metų. Apie šią kosmetikos priemonę minima ir senovės Egipto istorijoje. Kleopatra dėdavo ant savo nagų poltūrą.

Europietės taip pat pasekė Kleopatros pavyzdžiui. Nagų dažymas buvo jų kasdieninio pasigražinimo ritualu. Tas paprotys taip išplito Anglijoje Cromwell'o laikais, kad jis, supykęs uždraudė moterims šią tuštybę. Bet moterys vėl palengva grįžo prie dažymosi ir dažėsi iki Viktorijos laikų. Viktorija prieš kosmetiką buvo nusistačiusi, tuo būdu kilmingųjų anglių nagai vėl nubalo. Bet ne ilgam...

Gilioje senovėje moterys tikėjo, kad, nudažiusi nagus ryškia spalva, nubaidomos piktos dvasios. Vėliau jos pastebėjo, kad tokie pasigražinimai patraukia vyrų dėmesį. Taip pat dažai paslėpdavo nagų mažus netobulumus ir apsaugodavo juos nuo lūžimo.

Tačiau buvo ir kitų priežasčių — Kinijoje, Ispanijoje ir Jungtinės Valstybės.

Kiniečių Mandarinų moterys parodavo savo aukštą kilmę, tepdamos

nagus auksu. Vietoje, kad dėvėtų ženklus ant savo rūbų ar uniformas, jos skirtingom nustatytom spalvom dažydavo nagus, taip kad kiekvienas, pažūrėjęs į jų rankas, galėjo spręsti apie jų luomą ir užimamą poziciją.

Per visą laiką istorijoje vyravo rasinė diskriminacija. Kažkodėl viena rasė buvo laikoma grynesne ir kilnesne už kitą. Tik baltieji buvo skaitomi kilniaisiai, o šiek tiek tamsesnės spalvos žmonės buvo iš visuomenės išskirti.

Rasių grynumas niekad nebuvo išlaikytas ir mišrių šeimų — baltų ir juodų vaikai kartais gimdavo visai šviesūs. Dažnai jie būtų buvę laikomi baltaisiais, tik savotiška jų nagų pigmentacija juos išduodavo. Tuo būdu, tie beveik balti mulatai grynai iš reikalo nuslėpti savo kilmę — dažydavo nagus. Tokių mulatų buvo gausu Ispanijoje, kilusių iš maurų ir Jungtinės Valstybės — iš negrų. Jiems buvo reikalinga priedanga. Ir vėl, atrodo, istorijos ratas apsisuko. Jiems, kaip ir senovės laukiniams nagų dažymas nebuvo kosmetikos priemonė, bet apsigynimas. Laukiniai naudojo dažus apsiginti nuo nelabųjų dvasių ir nelaimių, mulatai — nuo nemažesnės nelaimės — diskriminacijos.

Visa tai jau apgailėtinoje praeityje. Moterys ir vėl dažo nagus. Ne tik rankų, bet ir kojų. Tik dabar jos dažo todėl, kad tokia mada. — —

NAILONO PLAUKAI

Perukai, kasos ir pridedamos dirbtinių plaukų garbanos nepaprastai populiari. Šiuo būdu ir jų gamyba smarkiai pagausėjo. Žinoma, rinkoje pasirodė įvairių įvairiausių geresnės ir prastos rūšies produktų. Kai kurių iš jų negalima sugarbanuoti, jie veliasi ir blunka saulėje. Net ir tikrų plaukų perukai sudaro tam tikrų nepatogumų. Jie yra labai brangūs ir reikalingi nuolatinės profesionalinės priežiūros.

Prieš porą savaičių George Ruderfer paleido į rinką visiškai naują gaminį — plaunamus nailono perukus. Tie sintetiniai plaukai atrodo visiškai kaip tikri plaukai, jie nesivelia, neblunka, neišsileidžia drėgmėje, gali būti lengvai plaunami muilu ir vandeniu ir yra labai nebrangūs. Jie gali būti sukami ant rulonų, susegami plaukų sagučiais,

sukami šiltomis replėmis, šukuojami ir papučiami, kaip tikri plaukai. Išplėvus juos lengvai galima išdžiovinti po džiovintuvu arba palikti nakčiai išdžiūti.

Tie plaukai bus gaminami maždaug 50 atspalvių, pradedant beveik baltais ir baigiant visiškai juodais. Jų kaina būsianti apie 30 dolerių.

Dar pigiau gaminami dainelio perukai. Bet jie veliasi ir reikalingi geresnės priežiūros. Prieš plaunant dainelio kasą reikia ją abejuose galuose surišti, įkišti į seną nailono kojine ir plauti švelniam muilo skiediny. Gerai išskalauti ir pakabinti išdžiūti. Sukuoti reikia atsargiai, retu šepetėliu.

Dainelio plaukai nėra labai panašūs į tikruosius, negali būti garbanuojami, todėl dėvimi tik papuošimui. Jie geriausiai atrodo supinti į kasas arba laisvai paleisti. Vakarui tokios dirbtinės kasos puošiamos kaspais, gėlėmis ar net brangakmeniais.

Naujieji nailono plaukai gaunami 24 inčų ilgumo ir gali būti šukuojami ir sudedami įvairiausiais įsivaizduojamais būdais.

MINI — MINI...

Hollywood'o madų komentatorė Dorothy Manners šių dienų madas apšaukė pačiom bauriausiom visoje madų istorijoje. Jos nuomone, dabartinis ramišimas dėl vadinamų "Mod" drabužių net ir elegantiškiausiom damoms sukęs galvą.

Kai kurios iš jų atrodo, lyg būtų pasiskolinusios sukneles iš savo septynmečių dukterų. "Little girl dress" te tinka tik mažos mergaitės veidukui, bet ne 30, 40 ar 50-ties metų fizionomijai...

Kreivos ir storos kojos jau pakankamai blogai atrodė, kai sijonai pakilo vienu inču virš kelių, bet kai tie mažų mergelių sijonėliai dar susitraukė ir pakilo nuo kelio girnelės už 4 ar 5 inčų, estetiškai nusiteikęs žmogus neberanda kur akių nukreipti.

Šalia vos dengiamų neminimų vietų atsirado ir labai apklostytų pavyzdžių, būtent — ilgų vakarinių kelnų, siuvamų iš šilko organzos ir brokato. Nuėjusi į "Grand Prix" premiera, ponija Man-

ners iš užpakalio negalėjo atskirti kur ji kur jis. O aktorės Joan Couns rūbai tikriausiai buvo pirkti vaikų salone. Jos batukai ir rankinukas taip pat buvo skirti penkiametėms. Seniau mažos mergaitės žaizdomos dėdavosi mamų batus, sukneles ir skrybėles, dabar — atrodo, mamytės, norėdamos būti moderniškos, skolinasi sijonėlius iš dukryčių...

MANNERS tikisi, kad ta kvaila "atjaunėjimo" manija greitai nusibosianti ir moterys vėl grįš prie subrendusios elegancijos.

ŠIEK TIEK VYRAMS...

"MOD" jau palaidotas! Ir Londono Carnaby krautuvėms jau laikas būtų užsidaryti.

Taip nusprendė neseniai Toronte, Royal York viešbuty, susirinkę vyrų rūbų gamintojai.

"MOD" stilius palaidotas, bet, be abejo, jis paliko vyrų madose savo pėdsakus", pareiškė ponas Ronald Otis, vienas iš gamintojų Kanadoje.

Otis pranašauja, kad vėl grįžta į madą ir bus plačiai vyrų dėvimi dvibortiniai švarkai. "Bellbottom" ir "stove" kelnės išnyks su "MOD", kelnės su siaurės, bet jaunų vyrų tebebus dėvi-

mos su plačiais diržais. Jos bus siuvas iš storos "maišinės" medžiagos ir iš corduroy.

I. D. Clare, McGregor sportinių rūbų firmos prezidentas, patiekė tris moderniškas vyriškų rūbų kryptis — The Barnstormer, Brolly Internationale ir koordinuotą eilutę.

Ko-ordinuotą drabužiai susideda iš švarko, kelnų, megztinio, marškinių ir palto. Visi jie suderintų spalvų ir stiliaus.

Brolly pavyzdys buvo sudarytas iš slyvų spalvos corduroy kelnų, pridrintų raštuotų marškinių ir balto corduroy švarko.

Kaklaraiščiai dėvimi tokie pat kaip pernai, tik ryškesnių spalvų. Margos nosinėls viršutinėje kišenėje derinamos spalva ir raštu prie kaklaraiščio, dažnai net siuvas iš to pačio šilko.

* * *

APIE TURIZMĄ

* * *

Pagal vieną Barcelonos laikraštininką, naujausias turistų "status symbol" yra taip elgtis, kad vietiniai neįtartų tavęs esant svetim. Po ilgo turistų stebėjimo jis nusprendė, kad laikas būtų parašyti knygą "Kaip atrodyti, lyg tu jau būtumei apkeliaavęs visas šitas vietas anksčiau", arba "Nedemonstruok savo turistų iškabos".

Žinoma, keliaujant reikalingas užsienio pasas. Saugok jį kaip savo akį, bet nedemonstruok jo kur nereikia. Būk šaltas prie maito langelio, nu- duok, kad tavęs visai tai neįaudina.

Neprisirink per daug rankinio bagažo. Sukrauk viską į lagaminus ir tik kas reikalingiausia nešiokis su savim.

Gera susipažink su svetima valiuta. Niekas taip turistų neišduoda kaip atsargiai skaičiuojant kiekvieną banknotą ir kiekvieną varinį. Ir niekad nesi- džiaug gausumu svetimų banknotų, kuriuos gauni už dešimtį dolerių. Tie svetimieji banknotai slysta iš rankų labai greitai.

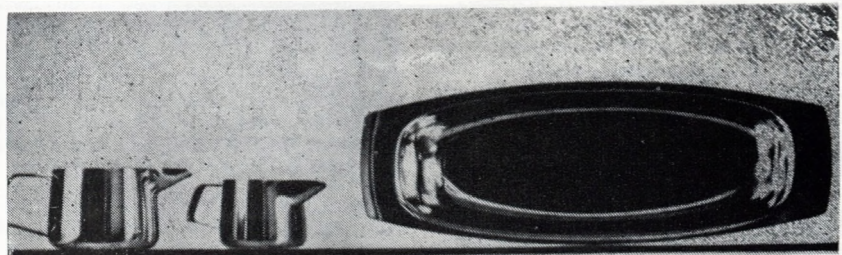
Niekad nerašyk atvirukų viešose vietose. Tas, kuris ištraukia pluoštą atvirukų viešbučio koridoriuje arba restorane, tuojau pat išduoda savo kilmę... Taip pat nepirk jų viešbutyje, kuriame apsistoji, išslink už kampo į artimiausią kioską.

Neskaityk kelionės vadovų viešai. Palik šią informaciją vakarui, viešbučio miegamajam. Perdaug uolus turistai skaito užsikniaubęs vadovus ir vežamas apžiūrėti apylinkių, tuo būdu praleisdamas progą pasigėrėti vaizdais...

Barceloniečiai niekad nesinaudoja organizuotom elektrinio traukinio ekskursijom. Jie sako: "Tai tik turistams..."

• Šeimininkų kampelis

Valgomojo stalo staltiesės

Seniau staltiesės valgomojo kambario stalui tebuvo naudojamos vien baltos spalvos ir dažniausiai lininės arba damaskinės, dabar, moderniais laikais, jos yra gaminamos įvairiausių spalvų ir iš įvairiausių medžiagų: nebalinto lino, rayono, kartūno, storų mezginių, damasko, šilko ir t.t.

Staltiesės spalva labai daug reiškia norint, kad stalo padengimas darytų gražų ir harmoningą įspūdį. Staltiesių spalvos turi būti parinktos taip, kad jos derintųsi su dedamais ant stalo indais. Einant pirkti staltiesės patartina pasiimti savo servyzo vieną lėkštukę ir pirkti staltiesę tokios spalvos, kaip viena kuri spalva esanti lėkštelės (taigi ir viso servyzo) spalvose. Kiek servyze yra spalvų, tiek ir staltiesių galima įsigyti ir stalą dengti kaskart vis kitos spalvos staltiese. Taip galima sudaryti kaskart vis kitokią stalo spalvų harmoniją. Pvz. servyze yra rausvų, mėlynių, auksinių, gelsvų ir tamsiai rudų spalvų — turėdamos tokių pat spalvų staltieses, su kiekvienu nauju stalo padengimu galime sudaryti vis naują ir skirtingą stalo įspūdį.

Bet jeigu pietų ar užkandžių indai ir dedamų ant stalo gėlių dekoracija derinasi su baltu pagrindu — nieko nėra gražiau, kaip balta staltiesė. Baltas stalo padengimas ypatingai tinka šioms progoms: krikštynoms, pirmajai Komunijai, Motinos dienai ir minint laikurias sukaktis.

Staltiesė pritaikoma prie stalo dydžio: nuo stalo paprastai ji turi būti nukabusi iš visų pusių 12 iki 15-kos inčių, iškilmingomis progomis — apie 18 inčių, o stalas — bufetas gražiausiai atrodo, kai jo staltiesė yra nukabusi 20 inčių.

Iškilmingomis progomis stalo staltiesėje gali būti matomas tik vienas vidurinis (centrinis) sulenkimas, visi kiti sulenkimai turi būti užlyginti (išprosyti) prieš staltiesę dengiant ant stalo.

Jeigu turima didelė atsarga baltų staltiesių, norint įvairumo, jas galima nudažyti įvairiomis spalvomis. Dažyti galima ir namie, bet brangias ir labai geras verčiau atiduoti į dažyklą.

Staltieses galima ir pačioms pasisiūti iš įvairiausių medžiagų, ir tokia, pačių pasisiūta staltiesė, gali būti labai originali ir graži. Jei staltiesės siuvmui pasirinktoji medžiaga nėra pakankamai plati, ją galima susiūti,

ypač dryžuotą ar languotą medžiaga susiuvus siūlės bus net nematyt.

Skalbiant staltieses reikia naudoti švelnų muilą. Dažytas staltieses reikia skalbti atskirai.

Riebalų ir nulašėjusio nuo žvakių stearino dėmės galima išvalyti užtiesus ir ištempus dėmėtą vietą ant didesnio dubenio ir pilant ant dėmės karštą vandenį, arba uždėjus sugeriamą popierį prispausti karštu lygintuvu (prosu). Vynu sulaistytas vietas reikia pamirkyti piene, paskui išplauti muiluotu vandeniu.

Z. Daugvainienė

Kaip valyti dėmes?

Alaus — truputį patrinti spiritu.

Kiaušinio — sudrėkinti, pabarstyti druska, išplauti drungname vandenyje.

Riebalų — plauti šiltame muiluotame vandenyje, jei dėmės ryškios, prieš plaunant pavalyti benzinu.

Vaisių sulčių — pabarstyti druska, arba užlašinti citrinos sunkos, išplauti.

Kavos — pamirkyti šiltame vandenyje ir išplauti su muilu. Įsisenėjusias dėmes patrinti glicerino ir kiaušinio

trynio mišiniu, išplauti.

Kakao — patepti glicerinu ir kiek palaikius išplauti.

Likerio — šviežias dėmes plauti drungname vandenyje. Įsisenėjusias — valyti atskiestu spiritu.

Pieno — išskalbti šiltame vandenyje. Įsisenėjusias dėmes patepti silpnu amoniako skiediniu.

Vaisių — tuoj pat išplauti šiltame vandenyje. Nakčiai pamerkti į dubenį su pienu (medžiaga turi būti apsemta). Arba: patrinti dėmę citrinos sultimis ar užpilti karštu vandeniu su actu ir jame palaikyti. Mėlynyčių dėmes užpilti karštu arba raugintu pienu ir po to išskalbti šiltose pamuilėse.

Šokolado — tuojau pamerkti drungname vandenyje. Valyti kaip ir kavos dėmes.

Padažo — išskalbti pamuilėse arba išvalyti amoniaku.

Raudono vyno — staltiesę užkloti ant indo ir ant dėmės pilti verdantį vandenį. Užbarstyti druska ir pamerkti piene. Taip pat dėmes galima pašalinti amoniaku. (N)

SENIENŲ RINKIMAS

Paskutiniu metu jaučiamas labai didelis susidomėjimas antikiniiais baldais, namų papuošalais ir įrankiais. Masinės gamybos daiktai visų nepatenkina, rankų darbo senoviški baldai gali būti nepaprasto grožio ir išbaigimo. Dabartiniai namai nėra vien vieta pavalgyti ir išsimiegoti, namai laikomi buveine, kur galime išreikšti savo asmenybės, kur surinkti daiktai sukelia atsiminimus, asociacijas, idėjas, nesurištas su kasdienine egzistencija.

Nevisi galime atsiekti tą namų mistiką, bet antikinių dalykų rinkėjai, suderinę praeities grožį su dabartimi, gali sėkmingai sukurti tą įdomią nuotaiką. Aišku, ir čia nežinojimas gali paversti namus senų daiktų muziejumi. Antikinių dalykų rinkėjui kiekvienas baldas ir papuošimas nėra vien praktiškas objektas, bet turįs savo istoriją ir kalbą.

Apie antikus daug nežinant, kyla klausimas: ką laikome antiku? Kaip senas turi būti daiktas, kad galėtų būti laikomas tikru antiku? Bendrai šiame kontinente riba yra 1830-tieji metai, oficialiai nustatyta mūlto tikslams. Esant tokiame dideliame antikinių daiktų poreikavimui, ir 50 metų senumo objektai gali būti laikomi antikais. Tikri seni antikiniai objektai yra sunkiau ir vis sunkiau gaunami. Antikas negali būti pagamintas, tik ataras, paveldėtas ar perduotas pirkėjui ar pardavėjui. Atnaujinti, restauruoti objektai skaitomi vertingais, jei turi bent 60% savo originalaus stovio. Antiko vertę nustato ne tik senumas, bet grožis ir retumas. Pvz.: Tunker porcelianas buvo gaminamas labai trumpą laikotarpį, dabar sunkiai gaunamas ir reprezentuoja pirmąsias amerikiečių porceliano gamybos pastangas.

Elilniam pirkėjui vargu įmanoma dekoruojant išlaikyti vieną perijodą. Dažnai namų struktūra gali būti netinkama. Jei baldai ir pavyktų surinkti, apkūrenimas, radio, TV, telefonas ir kt. išsiskirtų. Geriausia siekti bendro antikinio efekto. Baldai gali būti skirtingo medžio, bet svarbu išlaikyti vieną charakterį.

Dekuratoriai pataria nebijoti maišyti antikinius baldus ir papuošalus su moderniais. Geras antikas tiks į kiekvieną dekoravimo schemą. Pvz.: empir sofa, Victorian kėdė ar Duncan stalas puikiai derinsis su naujaisiais pirkiniais. Paskutiniu metu dekoravime vengiama šalto, tuščio kontemporary stiliaus, sukuriant jaukesnę, gyvenamą atmosferą. Naudodami pavairinimui antikinius baldus ir papuošimus, sukursime tą šiltesnę nuotaiką. Aišku, antikinių baldų naudojimas modernioje schemoje pareikalaus tikrai apgalvoto derinimo.

Neturėdami didesnės senienų kolekcijos, galime savo butą pajvairinti mažų rinkiniu. Pvz.: seni rėmai ar se-

no sieninio laikradžio dėžė gali būti panaudota kaip spintelės mažai seno porceliano kolekcijai. Senos kortos, dokumentai, pinigai gali būti puiki stiklu apdengto kavos stalo dekoracija.

Laikui bėgant, gyvenimo būdas keičiasi. Daug senų antikinių dalykų ne-

galėsime panaudoti tam pačiam tikslui. Čia reikalinga panaudoti vaizduotę. Pvz.: maža dekoratyvi antikinė vygė gali būti panaudota žurnalams ir laikraščiam sudėti, antikinės cukrinės ir vario indai — kaip gėlių indai ir t.t.

Antikų atpažinimas yra labai kompliktuotas. Norint įsigyti autentiškų antikų, geriausiai pirmiausia susipažinti iš esamų knygų, katalogų ir žurnalų. Nemažai galėsime išmokyti ir perėję visą eilę antikų krautuvų, kurių šiuo metu šiame kontinente priskaitoma

virš 12.000, ir skaičius vis auga.

Reikėtų skirti penkias pagrindines antikų grupes:

1. Autentiški antikai originaliame stovy ar legaliai restoruoti.

2. Antikų kopijos, nebūtinai senos.

3. Tradiciniai objektai, pav. Windsor kėdės, kurios gaminamos kelios generacijos ir parduodamos nepretenduojant jų senumo.

4. Quasi — antikiniai baldai, senos ne visai tobulos perijodinių baldų reprodukcijos, kurios gali būti iki 150 metų senumo, dažnai yra nepatyrusių pirkėjų laikomi autentiškais antikais.

5. Modernios reprodukcijos, kurios be įpatingos tradicijos seka senas formas naujojoje gamyboje, seka senus stilius, pakartoja ornamentus. Dabartiniu metu taip madoje "ispaniški" baldai gali būti priskiriami tai kategorijai.

Antikai nesiriboja baldais ir porcelanu. Kolektojų yra renkamos pintinės, vario gaminiai, moliniai indai, medžio dirbiniai, ginklai, lėlės ir t.t. Antikų rinkimas gali būti labai įdomus laisvalaikio užsiėmimas. Mes, atskirti nuo savo krašto, neturime galimybės pasinaudoti mūsų senelių ir prosenelių paliktais liaudies kūrinių, kurie savo senumu ir originalumu galėtų nustebinti ne vieną kolektojų.

T. SERAPINIENĖ — DAINOS IR VAIDYBOS MENININKĖ

Tipingas lietuvių būdo bruožas — privatumas, vengimas viešumos. Dėl ko visa eilė mūsų kultūros darbuotojų ir kūrėjų nukeliavo į anapus..., nepalikę jokių jamžintų pėdsakų. Jei juos šiandien turėtume, nepalyginamai turtingesnis būtų ir mūsų kultūros kraitis ateities kartoms.

Tokių uždara mūsų būdą išugdė didžia dalimi mūsų ikšiolinė visuomenės pažūra, kad tik išgarsintos meno žvaigždės turi privilegiją tapti jamžintomis. Šios privilegijos neturintiems palikta nežinomojo kultūrininko dalia.

Viena iš tokių kuklių Lietuvos dukrų yra ir Teodora Skablauskaitė-Serapinienė, ji nesigarsinanti ir negarsinama net kelis dešimtmečius tyliai nešė savo kūrybos — dainos, vaidybos duoklę į mūsų tautinį kultūrinį gyvenimą. Ji tik savo gyvenimo vidudienį, artimųjų skatinama palikti apčiuopiamą įnašą tautinės kultūros lobyne, įdainavo, įdeklamavo ir išleido dainų deklamacijų plokštelę: „Po tėvynės dangumi“. Teodoros dainos garsais, lyrinėmis balso stygomis skamba lietuviškos dainos, kuriose trykšte trykšta dainininkės ilgėsinga meilė savajam kraštui. Jos dainos garsuose gyvai jauti jos sielą virpančią tėvynės meile ir it matai tuos banguojančius javų laukus, žydinčius sodus, dūžgiančias biteles... Besiklausydamas jos dainos skambėjimo pasijunti it viešum po pačiu tėvynės-Lietuvos dangumi... Teodoros dainos pasiekia širdies gėlmes ir atgaivina tautinius jausmus.

Teodoros Serapinienės jaunystės polėkiai, studijos ir veikla

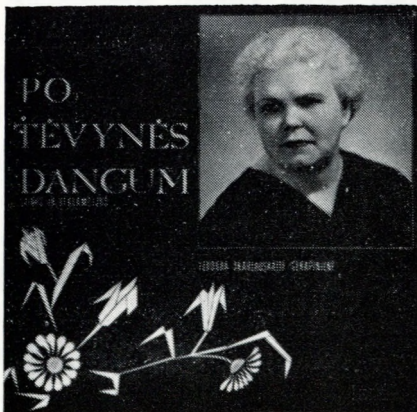
Teodora Skablauskaitė-Serapinienė gimė, augo Šiaulių Joniškio krašte, kurių lygumų raibuliuoja javų, pievų, lankų plotai ir įaudė Teodorai dainos vaidybos meno talentus.

Teodora jau gimnazijos suole sėdėdama degė scenos meno ugnimi: nė vienas vaidinimas neišsiversdavo be jos, ji čia deklamavo, vaidino, dainavo, savo roles atlikdama visu dvasios pakilimu ir įsijautimu. Pati Teodora jautė turinti scenos meno talentą, ji pripažino jai ir jos draugai-gė, mokytojai. Tad ir nenuostabu, kad Teodorai gimė mintis stoti į vaidybos mokyklą — mokslo keliu atskleisti ir išugdyti savo meno talentą. Jos norai kilnūs, dideli, bet ji taip pat žino, kad

jos tėvėlių medžiaginiai ištekliai yra tiek pat maži: jie be jos turi dar kitus šešis vaikus auginti ir į sviatą leisti... Na, bet ką kartą jaunystė užsimojo, kur sparnus pakėlė — kas gali jai kelia pastoti?... Teodora pasiryžta ir kietai siekia tikslo savo jėgomis.

Teodora studijų tikslu išvyksta į Klaipėdą, kur įstoja į vaidybos mokyklą ir baigia trijų metų kurso studijas. (Vienerius metus rež. Boriso Dauguviečio ir dvejus — Romualdo Juknevičiaus vadovautus.) Užbaigusi studiją ji dirbo Klaipėdos Valstybės Teatre, o vokiečiams užėmus Klaipėdą, su tuo pačiu teatru persikėlė į Šiaulius. Bolševikams okupavus Lietuvą pamėgtąjį teatro darbą turėjo nutraukti. Vėliau, vyrui Ignui Serapinui vadovaujant gimnazijoms Lietuvoje ir tremtyje, ji talkino jam statydama mokiniams ir visuomenei vaidinimus. Salantuose pastatė „Rūtų šalies pasaką“, K. Binkio „Atžalyną“, S. Čiurlionienės „Aušros sūnūs“ ir visą eilę kitų scenos veikalų. Wuerzburgėje — „Eglė žalčių karalienė“, Rotenburge — „Pelenė“, „Sniego karalaitė“, Seligstate suorganizavo vaidybos būrelį, pastatė S. Lauciaus vaidinimą iš Lietuvos partizanų gyvenimo „Paslaptingoje zonoje“. Šiam vaidinimui jos vyras Ignas buvo parašęs ir atatinamą prologą. (Teodoros vyras — Ig. Serapinas yra lituanistas ir šiuo metu dirba — dėsto lietuvių kalbą ir literatūrą Augštesnėje Lituaništinėje mokykloje ir Pedagoginiame institute Chicagoje.)

Teodora atvykusi į Ameriką ir čia nenuleidžia rankų, meilė savai kultūrai, patraukimas scenos darbui jai atveria veiklos horizontus, ji žengia drauge su savo vyrų prieš skautiško jaunimo gretas. Savo vyro vadovaujamiems skautam vyčiams (Dr. Vydūno būreliui) pastatė didelio pasisekimo susilaukusį vaidinimą „Pelenė“, kurią pakartojo ir Cicero kolonijoje. Atsikūrus Šaulių Sąjungai tremtyje, ji suorganizavo šaulių vaidintojų būrelį ir su juo pastatė visuomenei gily įspūdi palikusį vaidinimą S. Lauciaus — „Paslaptingoje zonoje“.

Teodora turėdama ir balsinę medžiagą visą laiką domėjosi ir dainavimu: siekė dainos meno žinių ir lavino balsą. Ateityje yra numaćiusi paruošti ir išleisti įvairesnės ir platesnės apimties plokštelių. Kukli, miela Teodora sako: „Susikaupusią meilę dainai ir poezijai perkėliau į plokštelę — „Po tėvynės dangumi“, kad galėčiau ir kitiems priminti apie mūsų brangią tėvynę, apie mūsų namų grožį, jų jaukumą ir mūsų didelį tėvynės ilgį...“

Teodorai Serapinienėi tenka tik linkėti ateities užmojus realizuoti, savo dainomis, deklamacijomis gaivinti išėjusių dvasią ir palikti savo kultūrinį kraitį ateities kartoms.

J. Juškevičienė

• Atsiųsta paminėti

Dante Alighieri „Naujasis Gyvenimas“ (La Vita Nuova). Vertė A. Tyruolis. Saleziečių leidinys. Knygos apimtis 96 psl. Užsakymus siųsti: Instituto Salesiano Lituano, Castelnuovo Don Bosco, Italia (Asti).

The Seasons by Kristijonas Donekaitis. Rendered from the Lithuanian into English verse by Nadas Rastenis. Introduction and Editing by E. Tumas, Ph. D. Dail. V. K. Jonyno viršelio apšankas ir keturių metų laikų vinietės. Išleido „Lietuvių Dienų“ leidykla. 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. 90029. 128 psl. Kaina: minkštais viršeliais — \$3, kietais — \$4.

Kazys Bradūnas „Sonatos ir Fugos“ (susitikimai su Čiurlioniu.) Eilėraščiai. Išleido Mykolas Morkūnas 1967 m. Čikagoje. Naujuose eilėraščiuose poetas veda kūrybinį dialogą su Čiurlioniu ir jo pasauliu. Knyga yra liuksusinis, didelio formato leidinys, estetiškai įrūštas į drobės viršelius ir papuoštas dviejų spalvų aplanku, pieštu dail. Vytauto O. Virkaus, kuris Čiurlionio paveikslų detalėmis yra padaręs ir iliustracines puslapių kompozicijas. Dėl savo puošnaus išleidimo knyga yra puiki dovana įvairiomis progomis. Knyga gaunama „Drauge“ (4545 W. 63rd St., Chicago Ill. 60629) ir pas knygų platintojus. Kaina — \$5.

Juozas Audėnas „Paskutinis Posėdis“, atsiminimai iš Nepriklausomos Lietuvos paskutiniųjų dienų. Didelis formatas — 278 psl., kaina \$4.—. Gaunama pas visus knygų platintojus, arba užsisakant iš leidyklos. Išleido Romuva, 84-20 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421.

NAUJA LIETUVIŠKA

PLOKŠTELĖ

Užsakymus siųsti

T. Serapinienė

2543W 69th Str.

Chicago Ill., 60629

U. S. A.

Plunksna ir žodis Plunksnos klubo almanachas, redaguotas Juozo Jūragio. Sydnėjaus Liet. Plunksnos Klubo leidinys Australijoje. 261 psl. Kaina 2.50 dol. Užsakymus siųsti: Box 71 P. O. Lakemba, NSW, Australia. Almanache dalyvauja 21 autorius — beletristika, proza, poezija, dailė.

Stasys Yla "Moderni Mergaitė" (II-ji laida). Išleido ir spaudė Immaculata Press, Putnam Conn. 1967 m. (pirmoji laida — 1964 m.). Knyga didelio formato — 352 psl. sprendžia brestančios mergaitės problemas. "Moderni Mergaitė" turėtų būti skaitoma ir tėvų, ir ypatingai ji pati — modernioji lietuvių mergaitė turėtų šią knygą įsigyti. Nenusiviltų perskačiusi.

Tėviškės Aidai — Australijos Liet. Katalikų Federacijos leidžiamas savaitraštis. Vyr. redaktorius kun. Pr. Vaseris. Prenumerata metams Australijoje \$8. — kitur \$9 Adresas: 19 Henry Str. Kensington, Victoria, Australija.

Lietuviai Amerikos Vakaruose — mėnesinis laikraštis, leidžiamas Antano Skiriaus. Redaguoja redakcinis kolektyvas. Prenumerata metams \$3, atskiras nr. — 30 ct. Adresas: 4366 Sunset Blvd., Los Angeles, California 90029.

Tėvynės Atgarsiai — Čikagos Augštesniosios Mokyklos Mokinių žurnalas Nr. 2. Vyriausia redaktorė Jūratė Jaisaitytė, administruoja — J. Bradūnas ir Linas Raslavičius. Leidžia ČALM Tėvų Komitetas. Red. adresas: "Tėvynės atgarsiai", 7252 South Whipple St., Chicago Ill. 60629. Vieno nr. kaina: suaugusiems 25 centai, mokiniams 15 ct.

Skautų Aidas — oficialus Lietuvių Skautų Sąjungos organas. Leidžia LSS Tarybos Pirmija. Kaina: metams \$4.—, pusei metų \$2.50. Vyr. redaktorius A. Saulaitis, Old Colonial Rd., Oakville, Conn., 06779, spausdina Immaculata Press, R. F. D. 2. Putnam, Conn. 06260, U.S.A.

Laiškai Lietuviams — balandžio ir gegužės mėn. Vyr. redaktorius K. Trimakas, S. J. Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636 U.S.A. Prenumerata metams \$4, atskiuro nr. kaina 40 ct.

Ateitis — Lietuvių Katalikiškojo Jaunimo žurnalas. Leidžiamas kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpj. mėn. Redakcija: Indrė Damušytė, Salvinija Gedvilaitė; Gintarė Ivaškienė, V. Juškaitė, G. Juozapavičiūtė, Gediminas Naujokaitis ir Antanas Sabalis. Administratorius K. Vainius. Spausdina Tėvų Pranciškonų spaustuė Brooklyne. Prenumeratos kaina JAV ir Kanadoje \$5 metams, (susipažinimui pren. \$3.), visur kitur laisvame pasaulyje \$3.—. Red. adresas: 80-23 85 th Drive, Woodhaven, New York 11421.

Moterų Dirva — gegužės mėn. 5 nr. Leidžia L. R. K. Moterų Sąjunga. Redaktorė Mrs. Dalė Murray, 205 Lucide St., South Bend, Ind. 46614, U. S. A. Prenumerata metams JAV \$2.50, kitur — \$3.—.

Šaltinis — Tikiybinės ir tautinės minties žurnalas. Leidžia Šv. Kazimiero S. ga. Red. S. Matulis, MIC. Adresas: 16 Hound Rd., West Bridgford, Nottingham, England.

Žvaigždė — Lietuvių jėzuitų veiklos žiniaraštis. Leidžia Tėvai jėzuitai, 2345 West 56th St., Chicago Ill., 60636. Kaina metams \$1. Redaktorius Alg. Kezys S.J. Administratorius K. Raudeilūnas S.J. Spausdina Immaculata Press, Putnam, Conn.

Lietuvių Dienos — Leidėjas Antanas Skirius. Vyr. red. B. Brazdžionis. Žurnalas leidžiamas kas mėnuo išskyrus liepos ir rugpj. mėn. Prenumerata metams \$6 betkuriame pasaulio krašte. Garbės prenumerata \$10. Administr. adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, California 90029.

• Laiškai

Esu nustebintas radęs "Atitaisymą", paskelbtą Jūsų žurnale š. m. 2 n-ry, kuriame Redakcija atsiprašo ponį G. Krivickienę, kad ji savo pavarde paskelbė š. m. "Moters" 1 n-ry padavimą apie požeminį Kauną, paimtą iš mano knygos "Istoriniai padavimai", išleistos Čikagoje 1949 m., nepamirėjus šaltinio. Jeigu atsiprašoma, tai pirmiausia priderėjo atsiprašyti mane, nes niekas manęs neatsiklausė, ar leidžiu kam perspausdinti medžiagą iš mano knygos ir nenurodyti šaltinio.

Prašau šį laišką atspausdinti artimiausiame Jūsų žurnalo numeryje.

Su pagarba

Dr. Jonas Balys

1967. V. 26.

Atsiprašome dr. J. Balį už įvyksų nesusipratimą ir neapsižiūrėjimą.

Red.

Nuoširdžiai sveikinu naujas "Moters" Redaktores, linkėdama ištvermės nelingvame spaudos darbe.

Kaz. Čampienė.

Tariu nuoširdžiai padėką, daugelio jaunų motinų vardu, su kuriomis man tenka dažnai susitikti organizaciniame kelyje, už vertingus kūdikio psichologijos pedagogikos straipsnius "Moteryje".

Žinome, kaip jaunos mergaitės išteka nepasirengusios šeimos gyvenimui. Taip pat žinome, kad šių dienų psichologijos mokslas — psichoanalizė padarė tiesiog perversmą pedagogikoje, nes moksliškai įrodė, kad iki šiol skaitytas — laikytas iki mokyklinio amžiaus vaiko laikotarpis nereikšmingu, pakankamu vien motinos fizinės globos, šiandiena mokslo pažangos dėka įrodyta, kad kūdikio amžius yra pats imliausias ir pats svarbiausias žmogaus dvasinio formavimosi amžius!

Reikėtų daugiau psichologinių straipsnių ir pačiai šeimos problemai spręsti laiko ir aplinkos sąlygose. Daugiau psichologų bendradarbių, daugiau psichologinių straipsnių!

Sėkmės ir ištvermės taip atsakingose, taip svarbiose redaktorės pareigose!

Reiškiu pagarbą.

Z. Juškevičienė

Garbės prenumeratos

O. Adomaitienė, Jamestown, N. Dakota, M. Bajorunienė, Southfield, Mich., S. Baltrukienė, Akron, Ohio, V. Barmienė, Los Angeles, Calif., K. Čampienė, Waterbury, Conn., Z. Daunienė, Ottawa, Ont., S. Didžiulienė, Cicero, Ill., D. Dragnienė, Philadelphia, Pa., B. Juodėnienė, Cleveland, Ohio, J. Juozaitienė, Hamilton, Ont., E. Kačinskienė, Washington, D.C., O. Kanauskienė, Brooklyn, N. Y., E. Kronienė, Hamilton, Ont., P. Kuzmienė, London, Ont., J. Lapkienė, Oak Lawn, Ill., E. Lenkauskienė, Cleveland, Ohio, O. Matulionienė, Plattsburg, N. Y., A. Lesčinskienė, Detroit, Mich., D. Nikauskienė, Windsor Ont., N. Navickienė, Hamilton, Ont., M. Paukštienė, Scarborough, Ont., V. Raulinaitienė, Downey, Ill., L. Skripkutė, Hamilton, Ont., Vadopalienė, Chicago, Ill., M. Viederienė, Chicago, Ill., A. Žukienė, Great Neck, N.Y.

Žurnalui aukojo

\$25.00 — K. L. K. Moterų Dr-jos Delhi Skyrius.

\$15.00 — K. L. K. Moterų Dr-jos Hamiltono Skyrius.

\$10.00 — E. Armonienė, Baltimore, Md., K. L. K. Moterų Dr-jos Londono Skyrius.

\$5.00 — V. Abromaitienė, Cleveland, Ohio, J. Mejerienė, E. St. Louis, Ill., E. Meškauskienė, Chicago, Ill., J. Ralsienė, Chicago, Ill., T. Serapinienė, Chicago, Ill.

\$3.00 — J. Budnikienė, Hamilton, Ont., S. Didžiulienė, Cicero, Ill., V. Judzentavičiūtė, Toronto, Ont., J. Lapkienė, Oak Lawn, Ill., O. Matulionienė, Plattsburg, N. Y.

\$2.00 — L. Gailiūšienė, Cleveland, Ohio, S. Girdauskienė, Chicago, Ill., L. Virpsaitė, Chicago, Ill.

\$1.00 — P. Adomienė, Omaha, Nebr., M. Balčiūnienė, Richmond Hill, N. Y., I. Baltakienė, Toronto, Ont., B. Budziniauskienė, Waterbury, Conn., M. Bulvičienė, Hollis, N. Y., V. Damašienė, E. Chicago, Ill., I. Daniliūnienė, London, Ont., E. Diminskienė, Chicago, Ill., K. Giedraitienė, Hamilton, Ont., B. Jančiukienė, Winnipeg, Man., K. Jauneikienė, Straffordville, Ont., H. Kairienė, Otterville, Ont., J. Kaknevičienė, Toronto, Ont., S. Kriaučiūnienė, E. Chicago, Ind., A. Kšivickienė, Hamilton, Ont., M. Norkienė, Chicago, Ill., A. Petrauskienė, Etobicoke, Ont., J. Petrenienė, Brooklyn, N. Y., J. Sadauskienė, Oak Park, Ill., J. Saunorienė, Hamilton, Ont., O. Svetulevičienė, Toronto, Ont., S. Vasikauskienė, Richmond Hill, N. Y., V. Tocilauskienė, Chicago, Ill., M. Volkienė, Canberra, Australia, M. Žilvytienė, Tillsonburg, Ont.

DAIL. J. PAUKŠTIENĖ

DAIL. A. TAMOŠAITIENĖ

SKULPT. E. DOCIENĖ

“MOTERS”

ŽURNALO REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA

Š. M. SPALIO MĖN. 28 DIENĄ RENGIA

BAZARĄ,

KURIAME BUS GALIMA LAIMĖTI ŠIUOS MŪSŲ DAILININKŲ
MENO KŪRINIUS (pagal alfabetą):

SKULPT. E. DOCIENĖ	— “FIGŪRĖLĖ” (skulptūra)
DAIL. R. JAUTOKAITĖ	— “PRIE KOPLYTĖLĖS” (litograf.)
DAIL. A. VITKAUSKAITĖ-MERKER	— LIETUVAITĖS PRIE KRYŽIAUS”
(aliejus)
DAIL. J. PAUKŠTIENĖ	— “RUDENS GĖLĖS” (aliejus)
” ”	— “VIENIŠAS LAIVAS” (aliejus)
DAIL. A. TAMOŠAITIENĖ	— “VASAROS ŪKANOS” (aliejus)

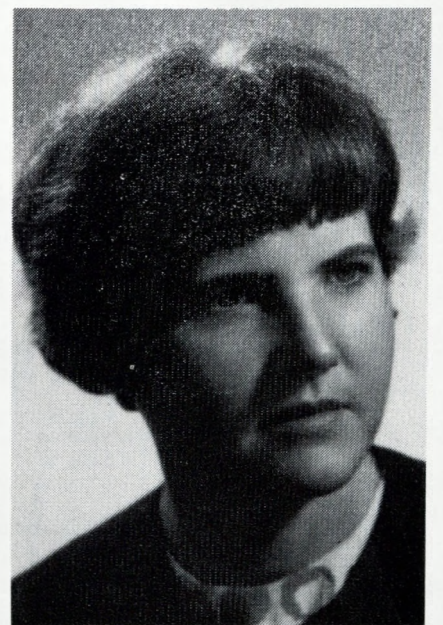
DAIL. A. VITKAUSKAITĖ-MERKER

PIRKDAMI NORS VIENĄ BAZARO BILIETĄ JŪS FINANSIŠKAI
PAGELBĖSITE “MOTERS” ŽURNALUI IR TURĖSITE
GALIMYBĖS LAIMĖTI PUKŲ MENO KŪRINĮ.

VISIEMS SKAITYTOJAMS SIUNČIAME BAZARO BILIETUS (VIENO
KAINA 50 CENTŲ) IR PRAŠOME PRISIDĖTI PRIE LIETUVIŠKOS
SPAUDOS PALAIKYMO.

BILIETŲ ŠAKNELES SU PINIGAIS PRAŠOME PRISIŪSTI
IKI Š. M. SPALIO MĖN. 20 DIENOS.

JEI KAS PAGEIDAUTŲ DAUGIAU BAZARO BILIETŲ PRAŠOME
KREIPTIS Į ŽURNALO ADMINISTRACIJĄ.

DAIL. R. JAUTOKAITĖ

MŪSŲ PADĖKA PRIKLAUSO VISOMS MENININKEMS PAAUKOJUSIOMS
SAVO KŪRINIUS BAZARUI!

“MOTERS” REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA